

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

О.Є. Бавико

ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

**Кривий Ріг
2016**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

О.Є. Бавико

ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри підприємництва і торгівлі
Протокол № 3
від “26” вересня 2016 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 2
від “28” жовтня 2016 р.

**Кривий Ріг
2016**

ББК 65.428я73

Б 13

УДК (378.147:[37.091.262:378.22]):(339.543:[658.62:005])

Рецензенти:

С.В.Маловичко - канд. екон. наук, доцент

С.О. Єрмак – канд. екон. наук, доцент

Бавико О.Є.

Б 13 Експертиза товарів [Текст] : метод. вказ. до вивч. навч. дисц. / О.Є. Бавико ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. – 73 с.

Методичні вказівки призначені для студентів всіх форм навчання і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів практичних занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять завдання для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної і додаткової літератури.

ББК 65.428я73

© Бавико О.Є., 2016

© Донецький національний
університет економіки й торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	17
Змістовий модуль 1: Теоретико-організаційні основи експертизи товарів.....	17
Змістовий модуль 2: Види та порядок проведення експертиз товарів	20
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	50
Змістовий модуль 1: Теоретико-організаційні основи експертизи товарів.....	50
Змістовий модуль 2: Види та порядок проведення експертиз товарів	56

ВСТУП

Інтеграція до економічного і правового простору Європейського Співтовариства та постійне поглиблення глобалізованості економічних відносин, актуалізують проблеми ефективної організації процесів експертизи товарів, метою яких є контроль за якістю продукції, що надається на внутрішні ринки та захист прав, безпеки та здоров'я споживачів.

Метою дисципліни «Експертиза товарів» є формування професійних компетентностей щодо організації, проведення, документального супроводу експертизи товарів.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **компетенції**:

знання і розуміння:

знання теоретико-практичних основ експертизи товарів;

знання основних методів і засобів проведення експертизи продовольчих та непродовольчих товарів;

знання визначень та класифікації груп непродовольчих товарів;

знання визначень та класифікації груп продовольчих товарів;

знання переліку основних об'єктів та суб'єктів експертизи товарів;

знання класифікації експертиз товарів, видів експертиз товарів, що здійснюються в митних цілях, та їх змісту, принципів організації та документального оформлення;

застосування знань і розуміння:

уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати фітосанітарної експертизи;

уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати екологічної експертизи;

уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів;

уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати експертизи непродовольчих товарів;

формування суджень:

здатність обґрунтовувати доцільність та необхідність проведення експертизи визначеної групи товарів;

здатність оцінити вплив різноманітних факторів на результати експертизи товарів;

здатність обґрунтувати функції експерта у процесі експертизи товарів;

здатність визначити особливості нормативного регулювання експертизи товарів;

здатність визначити методи та інструменти проведення експертизи визначених груп товарів;

здатність обґрунтовувати висновки за результатами експертизи.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Семестр	1
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	2
Лекції, годин	24
Практичні / семінарські, годин	36
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,3
самостійної роботи студента	6,7
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання дисципліни

Мета – формування у студентів спеціальних знань з методології експертизи кількості та якості харчових продуктів та непродовольчих товарів, у тому числі товарів закордонного виробництва, її цілей, завдань, видів та засобів; оволодіння практичними навичками експертизи окремих товарних груп та ознайомлення з можливостями її використання під час ідентифікаційної, класифікаційної експертизи та експертизи якості продукції, які відображають ступінь дотримання договірних зобов'язань, вимог нормативних документів та рівень захисту прав споживачів.

Завдання – ознайомлення з теоретичними та прикладними основами експертизи товарів, оволодіння засобами і методами проведення експертизи харчових продуктів та непродовольчих товарів; вивчення організації і порядку проведення експертизи окремих груп харчових продуктів та непродовольчих товарів; оволодіння навичками документального оформлення результатів експертизи товарів.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Теоретико-організаційні основи експертизи товарів					
Тема 1. Поняття, мета і завдання експертизи товарів	20	4	4		12
Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та методи експертизи товарів	20	4	4		12
Тема 3. Класифікація та характеристика видів експертизи товарів	20	2	4		14
Разом за змістовим модулем 1	60	10	12		38
Змістовий модуль 2: Види та порядок проведення експертиз товарів					
Тема 4. Фітосанітарна експертиза: основні поняття, мета і завдання. Порядок проведення фітосанітарного контролю і експертизи товарів	20	4	4		12
Тема 5. Екологічна експертиза товарів: форми і види, порядок проведення	20	2	4		14
Тема 6. Санітарно - гігієнічна експертиза товарів: мета, завдання, класифікація. Порядок проведення санітарно-гігієнічної експертизи товарів	20	2	4		14
Тема 7. Ветеринарно-санітарна експертиза сировини і харчових продуктів	20	2	4		14
Тема 8. Ветеринарно-санітарна експертиза туш та оцінка продуктів забою тварин при інфекційних та інвазійних захворюваннях	20	2	4		14
Тема 9. Ветеринарно-санітарна експертиза яєць та гідробіонітів	20	2	4		14
Разом за змістовим модулем 2	120	14	24		82
Усього годин	180	24	36		120

4. Теми практичних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Нормативно-правова база експертизи товарів	4
2	Документальне оформлення експертизи товарів	4
3	Особливості експертизи пластичних мас та виробів з них	4
4	Експертиза парфумерно-косметичних товарів	4
5	Експертиза текстильних волокон, ниток, пряжі, тканин	4
6	Експертиза швейних та трикотажних товарів	4
7	Експертиза взуттєвих матеріалів та взуття	4

8	Експертиза хутрових товарів	4
9	Експертиза виробів зі скла, кришталю, кераміки	4

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір результатів досліджень щодо організації експертизи товарів.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1: Теоретико-організаційні основи експертизи товарів			
Тема 1. Поняття, мета і завдання експертизи товарів	12	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: основні терміни та визначення в галузі експертизи товарів. Мета і завдання експертизи товарів. Засоби експертизи товарів. Засоби товарної інформації. Засоби реклами, як носії інформації про товар. Матеріально-технічне забезпечення експертизи товарів Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та методи експертизи товарів	12	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: об'єкти експертизи товарів та їх характеристика, Суб'єкти експертизи товарів. Методи експертизи товарів. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Тема 3. Класифікація та характеристика видів експертизи товарів	14	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: класифікація експертиз товарів, види експертиз товарів, що здійснюються в митних цілях, та їх характеристика. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 1	38		
Змістовий модуль 2: Види та порядок проведення експертиз товарів			
Тема 4. Фітосанітарна експертиза: основні поняття, мета і завдання. Порядок проведення фітосанітарного контролю і експертизи товарів	12	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: Фітосанітарна експертиза: основні поняття, мета і завдання. Порядок проведення фітосанітарного контролю і експертизи товарів Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка вирішення практичних завдань, фронтальне та індивідуальне опитування

Тема 5. Екологічна експертиза товарів: форми і види, порядок проведення	14	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: Екологічна експертиза товарів: форми і види, порядок проведення. Порядок проведення екологічної експертизи. Основні джерела антропогенного забруднення довкілля. Джерело [1, 2, 4, 5, 10]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка вирішення практичних завдань, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 6. Санітарно - гігієнічна експертиза товарів: мета, завдання, класифікація. Порядок проведення санітарно-гігієнічної експертизи товарів	14	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: Структура органів санітарно-епідеміологічних служб. Класифікація санітарно-гігієнічної експертизи. Порядок проведення санітарно-гігієнічної експертизи товарів. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка вирішення практичних завдань, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 7. Ветеринарно-санітарна експертиза сировини і харчових продуктів	14	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: Структура і завдання органів державних ветеринарно-санітарних служб. Види ветеринарно-санітарної експертизи, їх особливості. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка вирішення практичних завдань, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 8. Ветеринарно-санітарна експертиза туш та оцінка продуктів забою тварин при інфекційних та інвазійних захворюваннях	14	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: Загальні особливості і методика проведення ветсанекспертизи при інфекційних захворюваннях. Загальні особливості і методика проведення ветсанекспертизи при інвазійних захворюваннях. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка вирішення практичних завдань, фронтальне та індивідуальне опитування
Тема 9. Ветеринарно-санітарна експертиза яєць та гідробіонітів	14	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: Ветеринарно-санітарна експертиза яєць на ринках. Використання яєць при інфекційних захворюваннях птиці. Ветеринарно-санітарна експертиза качиних і гусячих яєць. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну харчової риби, морепродуктів і готових виробів з них. Джерело [1, 2, 4, 5, 11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка вирішення практичних завдань
Разом змістовий модуль 2	82		
Разом	120		

7. Результати навчання

1.	Знання теоретико-практичних основ експертизи товарів
2.	Знання основних методів і засобів проведення експертизи продовольчих та непродовольчих товарів
3.	Знання визначень та класифікації груп непродовольчих товарів
4.	Знання визначень та класифікації груп продовольчих товарів
5.	Знання переліку основних об'єктів та суб'єктів експертизи товарів
6.	Знання класифікації експертиз товарів, видів експертиз товарів, що здійснюються в митних цілях, та їх змісту, принципів організації та документального оформлення
7.	Уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати

	фітосанітарної експертизи
8.	Уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати екологічної експертизи
9.	Уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів
10.	Уміння організовувати, здійснювати та документально оформлювати результати експертизи непродовольчих товарів

8. Форми навчання

Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на практичних заняттях, модульні контрольні роботи, письмовий екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	3				4
Тема 2	1	3				4
Тема 3	1	3			3	6
Разом змістовий модуль 1	3	9				14
Змістовий модуль 2						
Тема 4	1	3				4
Тема 5	1	3				4
Тема 6	1	3				4
Тема 7	1	3			3	7
Тема 8	1	3				4
Тема 9	1	3		6	3	12
Разом змістовий модуль 3	6	18		6	6	36
Разом	9	27		6	9	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів – теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 ситуативне завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів – теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 ситуаційне завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
59-30	FX	
0-29	F	2, «незадовільно»

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Бавико О.Є. Експертиза товарів: конспект лекцій / О.Є. Бавико. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. – 198 с.
2. Батутіна А.П. Експертиза товарів [текст]: навч. посіб / А.П. Батутіна, І.В. Ємченко. – К.: «Центр учбової літератури», 2004. – 278 с.
3. Батутіна А.П. Експертиза товарів (практикум) [текст]: навч. посіб / А.П. Батутіна, І.В. Ємченко, А.О. Троякова. – Львів: Магнолія, 2008. – 396 с.
4. Коломієць Т.М., Експертиза товарів [текст]: навч. посіб / Т.М. Коломієць, Н.В. Пригульська, О.Л. Романенко. – К.: Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2001. – 274 с.
5. Назаренко Л.О. Експертиза товарів («Експертиза продовольчих товарів») [текст] : навч. Посіб / Л.О.Назаренко. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 312 с.
6. Назаренко Л.О. Експертиза товарів: слайд-курс (Розділ «Експертиза продовольчих товарів») [текст]: навч. посіб / Л.О. Назаренко. – К.:«Центр учбової літератури», 2013. – 312 с.
7. Смоляр В.І. Харчова експертиза [текст]: навч. посіб /В.І. Смоляр. – К.: Здоров'я, 2005. – 448с.
8. Чечеткина Н.М. Товарная экспертиза [текст]: учебник / Н.М. Чечеткина, Т.И. Путлина, В.В. Горбунева. – Ростов н/Д: „Фенікс”, 2000. – 512 с.
9. Методика проведення товарознавчої експертизи експертами торгово-промислових палат в Україні: К.: ТПП України, 2010. – 120 с.

Допоміжна

10. Экспертиза мяса птицы, яиц и продуктов их переработки. Качество и безопасность [текст]: учебн. пособ /под ред. В.М. Позняковского. – Новосибирск: Сиб. унив. изд-во, 2009. – 214 с.
11. Про Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 400/2011.
12. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні: Постанова КМУ від 22.06.1999 р. № 1109.
13. Про затвердження Тимчасового порядку проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи: Наказ МОЗ України від 09.10.2000 р. № 247 зі змінами та доповненнями.
14. СанПиН 42-123-4240-86. Допустимые количества миграции (ДМК) химических веществ, выделяющихся из полимерных материалов, контактирующих с пищевыми продуктами. Методы определения.
15. ДСТУ 2406-94 «Пластмаси, полімери і синтетичні смоли. Хімічні назви. Терміни та визначення».
16. ДСТУ 2437-94 «Вироби із пластмас. Дефекти. Терміни та визначення».
17. ГОСТ 28768-90. Изделия декоративной косметики порошкообразные и компактные. Общие технические условия.
18. ГОСТ 28303-89. Изделия косметические. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение.
19. ГОСТ 28767-90. Изделия декоративной косметики на жировой основе. Общие технические условия.

20. ГОСТ 17237-97. Изделия парфюмерные жидкие. Общие технические условия.
21. ОСТ 18-21-81. Кремы косметические. Технические условия.
22. ГОСТ 7983-82. Пасты зубные. Общие условия.
23. ДСТУ 4057-2001 «Матеріали текстильні. Метод ідентифікації волокон».
24. ГОСТ 6611.0-73 «Нити текстильные. Правила приемки».
25. ГОСТ 7000-80 «Материалы текстильные. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение».
26. ГОСТ 6611.3-2003 «Материалы текстильные. Нити. Методы определения числа кручений, укрутки и направления крутки».
27. ГОСТ 12023-2003 «Материалы текстильные и изделия из них. Метод определения толщины».
28. ГОСТ 6611.1-73 «Нити текстильные. Метод определения линейной плотности (толщины)».
29. ДСТУ 2157-93 «Взуття. Терміни та визначення».
30. ДСТУ 2158-93 «Взуття. Дефекти. Терміни та визначення».
31. ДСТУ 3164-95 «Взуття. Методи визначення лінійних розмірів».
32. ДСТУ 4142:2002 «Взуття. Маркування, пакування, транспортування та зберігання».
33. ДСТУ ГОСТ 26167:2009 «Обувь повседневная. Общие технические условия».
34. ГОСТ 19878-74 «Меха, меховые и овчинно-шубные изделия. Маркировка, упаковка, транспортирование, хранение».
35. ГОСТ 8765-93 «Одежда меховая и комбинированная. Общие технические условия».
36. ГОСТ 12299-66 «Меха, скрои и полосы из меховых шкур различных видов. Технические условия».
37. ГОСТ 2666.0-85 «Мех искусственный трикотажный. Правила приемки и метод отбора проб».
38. ГОСТ 2666.7-89 «Мех искусственный трикотажный. Метод определения линейных размеров и площади».
39. ГОСТ 4.75-82. Посуда сортовая из стекла. Номенклатура показателей.
40. ГОСТ 26821-86. Посуда и декоративные изделия из натрий-кальций-силикатного стекла. Общие технические условия.
41. ГОСТ 26822-86. Посуда и декоративные изделия из хрустальных стекол. Общие технические условия.
42. ГОСТ 28391-89. Изделия фаянсовые. Технические условия.
43. ГОСТ 28390-89. Изделия фарфоровые. Технические условия.

Інформаційні ресурси

1. Сайт для товароведов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://tovaroved.ucoz.ru/>>.
2. Знай товар. Товароведение. Разложи все по полочкам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.znaytovar.ru/>>.
3. Портал споживача [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.consumerinfo.org.ua/>>.

4. Справочник потребителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://test.org.ua/>>.
5. Справочник потребителя. Журнал о товарах и услугах «Потребитель» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://potrebitel.org.ua/>>.
6. Науково-технічний центр стандартизації, інформаційного забезпечення та підтвердження відповідності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.csm.kiev.ua/>>.
7. Науково-інформаційний центр «Леонорм» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.leonorm.com/>>.
8. Офіційні сайти українських і зарубіжних виробників товарів народного споживання та оптових і роздрібних підприємств.

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

Практичне заняття № 1

Тема: Нормативно-правова база експертизи товарів

Мета заняття: вивчення основних положень нормативно-правових документів щодо порядку проведення експертизи товарів вітчизняного та закордонного виробництва.

Завдання для виконання:

- визначити зміст нормативного регулювання експертизи товарів;
- встановити перелік офіційних підстав та документів для проведення експертизи товарів;
- визначити алгоритм проведення експертизи товарів.

Завдання 1.1 Вивчення основоположних документів щодо проведення товарознавчих експертиз

За «Інструкцією про порядок проведення експертиз в ТПП України» та Законом України «Про торгово-промислові палати в Україні» ознайомитися із загальними положеннями. Законспектувати основні функції, цілі та завдання, права ТП України.

Завдання 1.2 Вивчення основоположних документів щодо проведення експертиз експортних товарів

Ознайомитися з переліком документів, які необхідні для проведення експертизи експортних товарів.

Перелік документів для сертифікації походження товарів на замовлення виготовлювача продукції:

1. Контракт на експорт продукції.
2. Статут підприємства.
3. Документи, що засвідчують походження сировини, матеріалів тощо (договори, товарно-транспортні накладні).
4. Перелік основних технологічних операцій.
5. Договір на оренду виробничих площ, устаткування.
6. Нормативно-технічна документація на продукцію.
7. Розрахунок вартості продукції, що виробляється.

Перелік документів для оформлення сертифікатів походження товарів (для комерційних структур):

1. Контракт на експорт продукції.
2. Договір купівлі-продажу продукції, транспортні документи.
3. Документи, що засвідчують виготовлювача продукції.

Заповнити таблицю 1.1.

Завдання 3.1 Ознайомитись з підставами на проведення експертизи продовольчих та непродовольчих товарів.

За відповідними пунктами «Інструкції про порядок проведення експертиз ТПП України», визначити підстави для проведення експертизи продовольчих та непродовольчих товарів і порядок їх оформлення.

Таблиця 1.1 – Документи, що необхідні для проведення експертизи товарів

Назва документу	Реквізити документу
Контракт на експорт продукції	
Статут підприємства	
Товарно-транспортна накладна	
Договір купівлі-продажу продукції	
Сертифікати	

Завдання 1.4 З'ясувати основні права та обов'язки експертів.

За відповідними пунктами Інструкції про порядок проведення експертиз ТПП України, законспектувати зміст основних прав та обов'язків експертів. Визначити, у яких випадках експерт може відмовитись від проведення експертизи.

Завдання 1.5 Вивчити порядок експертизи якості, кількості та комплектності непродовольчих товарів.

За відповідними пунктами Інструкції про порядок проведення експертиз ТПП України, вивчити порядок експертизи якості, кількості та комплектності непродовольчих товарів. Законспектувати зміст основних процесів.

Питання для самоперевірки

1. Основні права, цілі та завдання ТПП України.
2. Основні реквізити контракту та договору.
3. В чому полягає відмінність між контрактом та договором.
4. Основні реквізити товаротransпортної накладної.
5. Які існують види нормативно-технічної документації на товари.
6. Права та обов'язки експертів.
7. Підстави відмовлення експертів від проведення експертизи.
8. Що є підставою для проведення експертизи

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 9.

Практичне заняття № 2

Тема: Документальне оформлення експертизи товарів

Мета заняття: вивчення основних форм документів товарознавчої експертизи та їх реквізитів.

Завдання для виконання:

- вивчити порядок заповнення документів щодо призначення та результатів експертизи;
- навчитися складати заявку, акт відбору зразків, акт експертизи;
- ознайомитись з особливостями заповнення документів.

Завдання 2.1 Вивчення вимог до складання заявки та акту відбору зразків на проведення експертизи

Вивчити вимоги до складання заявки та акту відбору зразків на проведення експертизи і порядок їх оформлення згідно із «Інструкцією про порядок проведення експертиз ТПП України» (Додаток А, Б).

Завдання 2.2 Вивчення вимог до складання акту експертизи

Вивчити та законспектувати вимоги до складання акту експертизи і порядку його оформлення згідно з «Інструкцією про порядок проведення експертиз ТПП України» (Додаток В).

Завдання 2.3 Складання вихідних документів за вихідними даними

Скласти заявку, наряд та акт експертизи за вихідними даними: Експерту був пред'явлений автофургон опломбований однією цілою та другою порушеною пломбами, на поверхні тенту був (Т) - подібний розріз розміром 1100 x 1250 мм з доступом до товару (обчислювальної техніки). По факту пошкодження тенту був пред'явлений акт від 13.11.16 року, складений Києво-Святошинським РВ ГУВС. Специфікацію не було пред'явлено. На прохання товароодержувача ящики не відкривалися.

Визначити:

1. Дії експерта.
2. Як заповнюється графа 14. "Стан упаковки".
3. Як заповнити графу "Експертизою встановлено".

Питання для самоперевірки

1. Реквізити заявки на проведення експертизи.
2. Назвіть реквізити наряду на проведення експертизи.
3. Зі скількох частин складається акт експертизи. Назвіть реквізити кожної з частин.
4. Як складається акт експертизи на різні партії товарів, що надійшли за одним транспортним документом.
5. Як оформлюються результати експертиз декількох партій товару, проведених по одному наряду.
6. У яких випадках призначається повторна чи контрольна експертиза?

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 9.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ВИДИ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ ТОВАРІВ

Практичне заняття № 3

Тема: Особливості експертизи пластичних мас та виробів з них

Мета заняття: набути навички проведення експертизи виробів вітчизняного та закордонного виробництва із пластичних мас, сформувати вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення видів пластичних мас;

- провести оцінку якості виробів з пластичних мас;
- визначити комплексну оцінку якості виробів з пластичних мас.

Завдання 3.1 Розпізнання виду пластмаси за зовнішніми ознаками

Використовуючи зразки пластмас, вивчити їх зовнішні ознаки: колір, прозорість, стан поверхні, фізичний стан та інші індивідуальні ознаки.

У довільній формі описати 6 зразків пластичних мас, які мають різні зовнішні ознаки. Порівняти результати дослідження з даними, які наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Зовнішні відмінні ознаки пластмас

Колір	Прозорість	Зовнішні ознаки пластмас та виробів із них			Вид пластмаси
		Стан поверхні	Фізичний стан	Додаткові ознаки	
1	2	3	4	5	6
Переважаю яскравих коleurів	Непрозорі	Гладенька	Тверді, жорсткі	При легкому ударі видає глухий, короткий звук	Амінопласти
Переважаю чорні, коричневі, темні бордо	Непрозорі	Гладенька	Тверді, жорсткі		Фенопласта
Безкоleurовий, білий, різних коleurів нечистих тонів	Напівпрозорий, прозорий у плівці	Середньої гладкості	Середньої твердості із поліетилену НТ, еластичні, із поліетилену ВТ	Поверхня парафіноподібна на дотик	Поліетилен
Різних коleurів	Непрозорий	Гладенька блискуча	Середньої твердості	Схожий на поліетилен НТ, але більш твердий, менше пластичний	Поліпропілен
Різних коleurів, безкоleurовий	Непрозорий, напівпрозорий, прозорий	Гладенька	Жорсткий нееластичний		Полівінілхлорид (вініпласт)
Різних коleurів, безкоleurовий	Непрозорий, напівпрозорий, прозорий	Гладенька, трохи масляниста на дотик	М'який, еластич- ний	Вироби в основному із плівок та листів	Пластикат
Яскравих чистих коleurів, безкоleurові	Частіше прозорий (склоподібний)	Дуже гладенька блискуча	Жорсткий	При ударі видає глухий звук. Вироби товстостінні (5 мм і більше)	Поліме- тилметакрилат (оргскло)
Яскравих чистих коleurів, безкоleurові	Прозорі (склоподібні), напівпрозорі, непрозорі	Дуже гладенька, із дзеркальним блиском	Жорсткий	При ударі видає металічний звук	Полістирол
Незафарбовані, мутно-жовто- брудного коleurу, а також чорні під "ріг"	Переважаю напівпрозорі непрозорі	Гладенька	Напівжорсткий, твердість низька	Застосовують в основному для галантерейних виробів	Поліаміди (капрон та ін.)
Білий, жовтуватий, інколи зафарбований	Непрозорий	Губчастий	М'який еластич- ний, пористий	Висока по- ристість. Після деформації швидко відновлює форму	Пінополіуретан (поролон)
Різних яскравих коleurів	Прозорий та непрозорий	Гладенька, блискуча	Твердий, пружний	Вироби тонкостінні	Целулоїд

Завдання 3.2 Дослідження хімічної природи товарів із пластмаси

Пластмасу важко розрізняти за зовнішніми ознаками: колір, прозорість, вид зламу, фізичний стан різної пластмаси можуть бути однаковими подібними. Тому хімічна природа пластмаси найбільш визначається пробами зразків при нагріванні й горінні.

Схема дослідження

1) Вивчіть з табл. 2. відмітні ознаки найбільш поширеної пластмаси при внесенні її в полум'я.

2) Дослідіть дію при нагріванні й поведінку пластмаси у полум'ї: пом'якшення, витягування нитками (пробують скляною паличкою або сірником) плавлення, швидко запалюється чи ні, горить тільки в полум'ї, який колір полум'я і запах продуктів згорання, тріскання, виникнення іскор.

3) Результати дослідів занесіть у свої зошити, у колонки 1-5 табл. 3.3.

4) Зіставте дані табл. 3.3 з даними табл. 3.2 та визначіть хімічну природу пластмаси, заповніть в табл. 3.3 колонку 6.

Таблиця 3.2 – Відмітні ознаки пластмас при внесенні у полум'я

Вид пластмаси	Зв'язок з нагріванням: пом'якшення, плавлення, витягування нитками	Характер горіння	Колір полум'я	Запах продуктів згорання
1	2	3	4	5
Фенопласт	Не пом'якшується	Горить тільки в полум'ї, звуглюється	Жовтий	Фенолу
Амінопласт	Не пом'якшується	Горить тільки в полум'ї, звуглюється, з білим нальотом на краях	Жовтуватий	Аміаку і формальдегіду
Поліетилен	Пом'якшується	Горить слабким полум'ям без кіптяви, плавиться і підтікає	Жовтий зверху, синюватий біля основи	Запаленої парафінової свічки
Поліпропілен	Пом'якшується	Те ж	Те ж	Паленої резини або горілого сургучу
Поліаміди (капрон)	Пом'якшується одночасно плавлечись, витягується нитками	Горить тільки в полум'ї, дуже плавиться, стікає численними краплями	Синюватий з жовтими краями	Згорілих овочів
Полівінілхлорид	Пом'якшується	У полум'ї горить виділяючи густий дим: без полум'я відразу ж гасне із зеленим блиском	Жовтий зверху; синюватий біля основи	Різкий запах соляної кислоти
Поліметил-метакрилат	Пом'якшується	Горить повільно, полум'я	Жовтий у верхній	Різкий, фруктовий есенції

		злегка кіптя- вить, з потріс- куванням та іскрами	частині, синюватий біля основи	
Полістирол і його співполімери	Пом'якшується плавиться, легко витягується нитками	Займається швидко, полум'я яскраве, дуже кіптявить, кіптява відхо- дить клубоч- ками	Жовтий	Солодкуватий
Целулоїд	Пом'якшується (в киплячій воді)	Легко зай- мається, бурх- ливо горить, виділяючи білу пару	Яскраво- жовтий	Камфори

Таблиця 3.3 – Результати дослідження пластмаси при нагріванні і горінні

№ зразків	Зв'язок з нагріванням: пом'якшення, плавлення, витягування нитками	Характер горіння	Колір полум'я	Запах продуктів згорання	Вид пласт- маси
1	2	3	4	5	6

Завдання 3.3 Визначення методу переробки пластмаси у виробі.

1) Вивчіть з табл. 3.4 характерні відмітні ознаки різних методів переробки пластмаси у виробі.

2) Розгляньте зразки пластмасових виробів, запишіть в табл. 3.5 їх зовнішні відмітні ознаки.

3) Зіставте дані табл. 3.4 з даними табл. 3.5 і визначте метод переробки виробу. Заповніть в табл. 3.5 колонку 5.

Таблиця 3.4 Характерні відмітні ознаки різних методів переробки пластмаси у виробі

Термічні властивості	Методи переробки пластмаси у виробі	Характерні зовнішні ознаки методів переробки пластмаси у виробі
Термопласт	Лиття під тиском	Форма виробу від простої до ускладненої: великий блиск поверхні, наявність сліду від зрізу чи зачищення литника
	Екструзія (видавлювання)	Асортимент виробів: трубка, труба, волокно, нитка, плівка
	Екструзія із видуванням	Асортимент виробів: пляшка, флакон, каністра, інші порожнисті вироби. З боку поверхні і на дні видніється шов.
	Каландрування (прокат між вальцями)	Асортимент виробів: потовщений плівковий пластикат для сумок, плащів, накидок, клейонок, взуття, шкіргалантереї, оббивка меблів із полівінілхлориду; плити з ударостійкого полістиролу.
	Пневматичне формування	Асортимент: великогабаритні вироби (фотокувет, умивальник, ящик, валіза, оббивка стінок і

		дверей холодильника) - із вініпласту і ударостійкого полістиролу; хлібниці, сухарниці, банки з оргскла.
	Гаряче штампування	Невеликі тонкостінні вироби простої форми: мильниця, футляр для окулярів і зубної щітки, портсигар тощо.
Терморектор	Гаряче пресування	Вироби нескладної форми лише з фено-і амонопласту.

Таблиця 3.5 – Результати дослідження методів переробки пластмаси у вироби

№ пор.	Назва виробу	Вид пластмаси і її термічні властивості	Опис виробу: зовнішній вигляд (плівка, трубка, нитки, пластинчастість тощо); стан поверхні (блиск, сліди литника); складність чи простота форми; особливі ознаки виробу; його призначення	Метод переробки пластмаси у вироби
1	2	3	4	5

Завдання 3.4 Здійснити експертизу показників якості виробів з пластичних мас

Експертизу якості досліджуваних зрізків виробів з пластичних мас здійснити за показниками:

- хімічної стійкості;
- надійності закривання кришок;
- фізико-механічними показниками.

1) Визначення показників хімічної стійкості виробів з пластичних мас. Визначити показники хімічної стійкості зразків одягової фурнітури (гудзиків, застібок-блискавок), гребінців, гребенів, мильниць, футлярів для зубних щіток.

2) Визначити стійкість до гарячої води шляхом занурення в неї виробу на 10 хвилин при температурі води $T=70\pm5$ °С. Після випробування виріб не повинен мати видимих змін, а вода не повинна забарвлюватися.

3) Визначити стійкість до дії розчину оцтової кислоти дією на вироби (при зануренні) 1 %-го розчину оцтової кислоти при температурі $T=60\pm5$ °С протягом 10 хвилин. Забарвлення виробу не повинне мінятися, а розчин повинен залишатися прозорим, безбарвним, без осаду.

4) Визначити стійкість виробів до мильно-лужних розчинів в 2 %-ному розчині (сода кальцинована, мило туалетне) при температурі $T=50\pm5$ °С протягом 10 хвилин. Гудзики для одягу, що піддається пранню, випробовують на стійкість до дії мильно-лужного розчину з температурою $T=50-60$ °С протягом 30 хвилин. У білизняних гудзиків визначають стійкість до дії мильно-лужного розчину при кипінні. Для цього зразки гудзиків поміщають в стакан, заливають мильно-содовим розчином і кип'ятять протягом 5 хвилин, після чого

їх обполіскують в теплій воді, протирають і оглядають, порівнюючи з контрольним зразком. Після випробування промиті і витерті вироби не повинні набухати і деформуватися, а розчин – забарвлюватися.

5) Визначити стійкість забарвлення кольорових виробів з пластичних мас п'ятикратним протиранням виробу білою бавовняною тканиною або ватним тампоном, змоченим водою при температурі від 30 до 40 °С.

Результати експертизи оформити у табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Результати експертизи показників хімічної стійкості зразків виробів з пластмас

Вид виробу	Показники хімічної стійкості						Стійкість забарвлення	
	до гарячої води		до 1%-го р-ну оцтової кислоти		до мильно-лужного розчину			
	норма тив	факт	норма тив	факт	норма тив	факт	норма тив	факт
1	2	3	4	5	6	7	8	9

6) Визначення надійності закривання кришок виробів з пластичних мас.

Визначити надійність закривання кришок і замикання замків у мильниць, футлярів, шкатулок, коробок, контейнерів тощо десятиразовим відкриттям і закриванням. Закривання повинне бути щільним, без перекосів і заїдань; дія замків без зусиль і сильних натисків.

7) Визначення фізико-механічних показників виробів з пластичних мас.

Визначити такі фізико-механічні показники виробів з пластичних мас як:

- внутрішня напруга;
- міцність на удар;
- міцність на вигин і пружність;
- (стійкість) до стиснення;
- світлостійкість.

8) Визначити внутрішню напругу у прозорих виробах (з полістиролу, полікарбонатов, оргскла) за допомогою полярископа (за наявності подвійного променезаломлення). У непрозорих виробах (прозорих теж) наявність внутрішньої напруги визначити, витримуючи їх в гасі і оглядаючи протягом 1-5 хвилин через 3 години. Якщо потріскування при натиску, тріщини, що утворюються, або їх сітка на поверхні відбулися після трьох годин, вважається, що вироби мають допустиму внутрішню напругу. Вироби із значною напругою розтріскуються негайно або протягом трьох годин.

9) Визначити міцність на удар падінням випробовуваного виробу (футляру, мильниці тощо) на чавунну або сталеву плиту з висоти 0,5; 1,0 і 1,5 м. При цьому фіксується висота падіння, при якій виріб руйнується.

10) Визначити показник міцності гребенів на вигин і пружність двократним вигинанням жіночих гребенів навколо валика діаметром 200 мм, а дитячих – 120 мм. Гребені не повинні зламатися або дати тріщини. Міцність на вигин зубів частих гребенів визначити п'ятикратним швидким відхиленням їх

на кут 20° управо і вліво великим пальцем правої руки (швидким проведенням), гребінь при цьому утримується лівою рукою. Зуби не повинні ламатися або деформуватися.

Пружність гребенів перевіряється на наявність пружної деформації шляхом їх розпрямлення в пряму лінію. Доброякісний виріб прийме первинну форму без помітних слідів деформації.

11) Визначити міцність (стійкість) до стиснення для виробів, що схильні деформуватися при експлуатації (наприклад, при носінні портсигарів, футлярів для окулярів, тощо в кишенях, сумках, портфелях). Міцність (стійкість) до стиснення визначити додаванням до випробовуваного виробу від початкового навантаження у 500 г через різні інтервали по 50 г, до появи на виробі первинної деформації. За показник міцності до стиснення приймається навантаження в кілограмах, що викликало деформацію виробу.

12) Визначити світлостійкість гудзиків для швейних і трикотажних виробів шляхом їх опромінювання кварцевою лампою протягом 3 годин. Після чого зразки, піддані випробуванням, порівнюють з контрольними зразками. Колір, форма і інші показники зовнішнього вигляду не повинні змінитися.

Результати експертизи представити у табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Результати експертизи фізико-механічних показників зразків виробів з пластмас

Фізико-механічні показники	Номер зразка виробу									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Надійність закривання кришок і замикання замків										
Внутрішня напруга										
Міцність на удар										
Міцність на вигин і пружність										
Міцність (стійкість) до стиснення										
Світлостійкість гудзиків										

13) За результатами ідентифікації та експертизи показників якості зразків виробів з пластмас встановити відповідність їх характеристик вимогам нормативних документів, товаросупровідній документації та маркуванню.

Результати навести у табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – Результати ідентифікації виробів з пластичної маси

№ зразка	Маркувальні дані зразків виробів з пластмас	Результати ідентифікації та експертизи показників якості зразків виробів з пластмас
1	2	3

Завдання 3.5 Експертним методом визначити комплексний показник якості виробів.

1) Групою з 4-х студентів-експертів виберіть номенклатуру одиничних показників якості виробу і внесіть їх у колонку 2 табл. 3.6: відповідність попиту населення; моральне старіння; досконалість виконання основної функції; досконалість виконання допоміжної функції; безвідмовність; довговічність; ремонтпридатність, збереження; зручність у використанні; легкість дій з товаром; виразність форми; раціональність форми; досконалість виробничого виконання; безвідмовність (у т.ч. вогнестійкість); забруднення природного середовища побутовими процесами.

2) Групою з 4-х студентів-експертів оцініть одиничні показники якості вибраного товару, причому оцінки кожного показника можуть бути від 1 до 10 балів. Поставте оцінки в кол. 3-6 табл. 3.6 і обчисліть арифметичне значення кожної оцінки (кільк.7).

3) Тією ж бригадою оцініть вагомість кожного одиничного показника якості. У даному випадку за наявності 8 одиничних показників якості кожен експерт у вертикалі своєї колонки може кожне із чисел від 1 до 8 вжити лише один раз, причому "8" - підкреслює найбільш вагомий показник, а "1" - найменш вагомий.

4) Підсумуйте горизонтально з кол. 8-11 в колонку 12 оцінки вагомості кожного одиничного показника (СБ), а потім вертикально – всі числа, одержані після цього в кол. 12 (ЗСБ).

5) Коефіцієнт вагомості кожного одиничного показника якості обчислюються за формулами:

$$M_1 = \text{СБ}_1 / \text{ЗСБ}; M_2 = \text{СБ}_2 / \text{ЗСБ}$$

6. Розрахунок комплексного показника якості товарів робиться за формулою:

$$O = P_1 M_1 + P_2 M_2 + P_3 M_3 + \dots + P_i M_i$$

де O – комплексний показник якості товару ;

P – величина безрозмірних одиничних показників якості товару з колонки 7 табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Експертна оцінка показників якості виробів з пластмас

№ пор.	Одиничні показники якості <i>миленьця</i> <i>гребінець</i> (обираються експертами)	Експертна оцінка одиничних показників якості товару (в балах від 1 до 10)				Оцінка експертами вагомості одиничних показників якості товару (бали)				Коефіцієнти вагомості одиничних показників якості товару (м)	
		Експерти				Ср.(P)					
		1	2	3	4		1	2	3	4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Відповідність попиту населення										
2.	Досконалість										

	виконання основної функції											
3.	Досконалість виконання допоміжної функції											
4.	Довговічність											
5.	Зручність у користуванні											
6.	Легкість дій з товаром											
7.	Рациональність форми											
8.	Досконалість виробничого виконання											
Загальна сума балів вертикальна кількість ... ЗСБ)												

Запитання для самоперевірки

1. Назвіть характерні відмітні ознаки при нагріванні та горінні: фенопласту, амінопласту, полівінілхлориду, оргстекла (поліметил-метакрилату), полістиролу, галаліту, поліпропілену, поліуретану.
2. Розкажіть схему дослідження хімічної природи пластмаси.
3. Як дослідити термічну стійкість до гарячої води виробів із пластмаси?
4. Як дослідити водопоглинання виробів із пластмаси?
5. Назвіть основні методи переробки пластмаси у вироби і їх характерні відмітні ознаки.

Рекомендована література: 1, 3, 9, 14, 15, 16.

Практичне заняття № 4

Тема: Експертиза парфумерно-косметичних товарів

Мета заняття: набути навички проведення експертизи парфумерно-косметичних товарів вітчизняного та закордонного виробництва, сформувати вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення якості парфумерно-косметичних товарів;
- провести оцінку якості парфумерно-косметичних товарів;
- визначити комплексну оцінку якості парфумерно-косметичних товарів.

Завдання 4.1 Вивчення вимог нормативно-технічної документації.

Ознайомитися зі структурою та змістом існуючої нормативної документації на парфумерно-косметичні товари: ГОСТ 17237-97. Изделия

парфюмерные жидкие. Общие технические условия; ГОСТ 18-21-81. Кремы косметические. Технические условия; ГОСТ 7983-82. Пасты зубные. Общие условия.

Зміст завдання:

- 1) Вивчити та законспектувати основні технічні вимоги щодо органолептичних та фізико-хімічних показників парфумерно-косметичних товарів.
- 2) Засвоїти правила приймання парфумерно-косметичних товарів.
- 3) Засвоїти основні методи досліджень органолептичних та фізико-хімічних показників парфумерно-косметичних товарів.

Завдання 4.2 Ознайомитись з структурою та змістом методики експертизи парфумерно-косметичних товарів.

Зміст завдання:

- 1) Ознайомитися з основною вихідною сировиною, яка використовується у виробництві парфумерно-косметичних товарів. Засвоїти основні поняття і визначення парфумерно-косметичних товарів.
- 2) Законспектувати вимоги щодо упаковки та маркування імпортованих парфумерно-косметичних товарів.
- 3) Законспектувати основні дефекти парфумерних та косметичних товарів, зовнішні ознаки та причини їх виникнення.
- 4) Засвоїти та законспектувати порядок експертизи кількості та якості парфумерно-косметичних товарів.
- 5) Визначити якість 4-6 зразків парфумерно-косметичних товарів, використовуючи органолептичні методи дослідження. Результати оформити у вигляді табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Результати дослідження парфумерно-косметичних товарів

№	Найменування товару	Дефекти зовнішнього вигляду	Запах	Колір	Консистенція	Прозорість	Маркування	Упаковка	Висновки щодо якості
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Завдання 4.3 Визначити істинність товару, використовуючи штрих-коди на упаковці парфумерно-косметичних виробів.

Необхідно провести дослідження 6-ти зразків парфумерно-косметичних товарів за схемою:

Приклад обчислення контрольної цифри для визначення істинності товару:

код - 5601721110013 - контрольна цифра

1. Скласти цифри, які стоять на парних місцях:

$$6 + 1 + 2 + 1 + 0 + 1 = 11$$

2. Отриману суму помножити на 3:

$$11 \times 3 = 33$$

3. Скласти числа, які стоять на непарних місцях:

$$5 + 0 + 7 + 1 + 1 + 0 = 14$$

4. Скласти числа, які були отримані в пунктах 2 і 3:

$$33 + 14 = 47$$

5. Відкинувши десятки, отримуємо

6. Від 10 віднімаємо число, яке ми отримали в пункті 5:

$$10 - 7 = 3$$

Якщо отримана після розрахунку (в п. 6) цифра не збігається з контрольною цифрою в штрих-коді, що товар вироблений незаконно і не гарантує якості.

Завдання 4.4 Проаналізувати ситуацію, заповнити акт експертизи.

Ситуація 1.

До магазину "Сюрприз" надійшла від бази "Хозімпекс" зубна паста. За накладною № 328/46 значиться 28 коробок по 50 штук, з них:

- 5 коробок зубної пасти "М'ятна";
- 10 коробок зубної пасти "Чародійка" Миколаївського парфумерного комбінату;
- 13 коробок зубної пасти "COLGATE" виробництва фірми COLGATE-PALMOLIVE.

Під час приймання товару було виявлено, що 83 одиниці зубної пасти "М'ятна" мають нечітке маркування, 46 одиниць зубної пасти "Чародійка" були нещільно закриті й тому паста виливалася.

1. Відтворити дії експерта.
2. Проаналізувати якість товарів.
3. Скласти акт експертизи.

Ситуація 2.

На адресу фірми "LEO" надійшли косметичні вироби за контрактом № 34251 від фірми "Юнілівер" Англія. Перевіряючи товари, завідувачкою складом було виявлено, що:

- у 20 аерозольних металевих балонів з маркуванням дезодорант для тіла жіночий "Rexona", арт 148164 С, при нажиманні на розпилювальну головку рідина не розпилюється;
- у 10 одиниць губних помад арт.7/449 не працює механізм подавання олівця з пеналу.

Дирекція фірми викликала експерта для проведення експертизи.

Скласти акт експертизи відповідної форми.

Запитання для самоперевірки

1. Основні види вихідної сировини, яку використовують у виробництві парфумерно-косметичних товарів.
2. Вимоги до маркування, упакування та зберігання парфумерно-косметичних товарів.
3. Основні дефекти парфумерно-косметичних товарів.

4. Особливості експертизи парфумерно-косметичних товарів закордонного виробництва.

Рекомендована література: 1, 3, 9, 17-22.

Практичне заняття № 5

Тема: Експертиза текстильних волокон, ниток, пряжі, тканин

Мета заняття: набути навички проведення експертизи текстильних волокон, ниток, пряжі, тканин вітчизняного та закордонного виробництва, сформуванню вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення видів текстильних волокон, ниток, пряжі, тканин;
- провести оцінку якості;
- визначити комплексну оцінку якості текстильних волокон, ниток, пряжі, тканин.

Завдання 5.1 Ознайомлення із нормативно-правовими актами, що регламентують організацію та порядок проведення експертизи текстильних виробів.

Розробити алгоритм проведення експертизи текстильних виробів із наведенням переліку документів, що є підставою для призначення експертизи.

Завдання 5.2 Вивчення вимог щодо порядку і правил відбору проб та зразків текстильних виробів для експертизи.

Встановити обсяги відбору проб та зразків текстильних виробів для експертизи.

Результатом виконання завдання є оформлення Акту взяття проб та зразків виробів відповідно до мети експертизи (Додаток Б).

Завдання 5.3 Вивчення структури та змісту нормативної документації щодо ідентифікації текстильних волокон.

Користуючись ДСТУ 4057-2001 «Матеріали текстильні. Метод ідентифікації волокон», визначити методи випробувань текстильних волокон (мікроскопія текстильних волокон, проба на горіння, колористичний метод хімічних досліджень, метод вибіркового розчинення волокон у реактивах).

Завдання 5.4 Ідентифікувати текстильні вироби, за волокнистим складом.

1. Ідентифікувати волокнистий склад досліджуваних товарів методом мікроскопії текстильних волокон.

2. Привести в робочий стан мікроскоп, протерти предметні та покривні стекла, приготувати піпетки, дистильовану воду, фільтрувальний папір для зібрання залишків води та ін.

3. Відібрати для дослідження препарати текстильних волокон.

4. Розглянути під мікроскопом зовнішню будову волокон, зробити у робочому зошиті малюнки морфологічної будови (макробудови) кожного з розглянутих волокон.

5. Ідентифікувати волокнистий склад досліджуваних товарів пробою на горіння.

Відібрати пінцетом та ножицями декілька волокон кожного виду. Кожне з них по чергово піднести до полум'я горілки, розглянути характер горіння (швидкість горіння, колір полум'я тощо), запах від горіння.

Результати досліджень записати у зошиті.

6. Ідентифікувати волокнистий склад досліджуваних товарів колористичним методом хімічних досліджень.

7. Визначити та відібрати реактиви, що вибірково забарвлюють окремі види текстильних волокон.

8. Здійснити дію реактивів на волокна, відібрані за п. 5.1.2.

9. Згідно з таблицею відмітити появу відповідних забарвлень волокон та порівняти одержані результати з даними типових таблиць показників фізико-хімічних властивостей.

9. Ідентифікувати волокнистий склад досліджуваних товарів методом вибіркового розчинення волокон у реактивах

10. Відібрати реактиви, що вибірково розчиняють ті чи інші волокна.

11. Перевірити дію реактивів-розчинників для окремих волокон.

12. Записати у таблицю дані вибіркового розчинення окремих волокон та умови, за яких воно здійснюється (концентрацію розчинів, температуру, тривалість розчинення).

Результати визначення природи текстильних волокон слід оформити у табл. 5.1.

Таблиця 5.1 – Результати ідентифікації волокнистого складу зразків досліджуваних текстильних товарів

Номер зразка текстильного виробу	Вид волокна	Мікроскопія (малюнок)	Проба на горіння	Дія лугів		Дія неорганічних кислот		Проба реактивами вибіркової дії	
				слабких	концентрованих	слабких	концентрованих	на забарвлення	на розчинення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Отримані результати ідентифікації співставте з відомостями, зазначеними у товаросупровідних документах та на маркуванні товару, зробіть висновок щодо ідентифікації волокнистого складу зразків товарів.

Завдання 5.5 «Альтаір» (Україна, м. Кривий Ріг, вул. Бобруйська, 1а) від ТОВ «МегаТекс» (м. Київ, вул. Героїв Сталінграду, 11) надійшла партія тканин, за контрактом № 182-44 від 10 березня поточного року.

Згідно з рахунком-фактурою № 864 від 18 березня поточного року тканини надійшли у такому асортименті і кількості:

1. Тканина бавовняна (вміст бавовни – 90 %), з поверхневою густиною 180 г/м²: пофарбована, полотняного переплетення, шириною 110 см – 250 м.
2. Тканина бавовняна (вміст бавовни – 85 %), з поверхневою густиною 80 г/м², пофарбована, полотняного переплетення, шириною 110 см – 180 м.
3. Тканина бавовняна (вміст бавовни – 92 %), з поверхневою густиною 130 г/м², пофарбована, полотняного переплетення, шириною 145 см – 220 м.
4. Тканина бавовняна (вміст бавовни – 95 %), з поверхневою густиною 220 г/м², вибивна; полотняного переплетення, шириною 110 см – 175 м.

Завдання 5.5.1 Вивчити нормативні показники будови та фізико-механічних властивостей тканин. Визначити показники якості тканин.

Встановити номенклатуру показників тканин для проведення їх ідентифікації та експертизи якості. Вивчити методику визначення обраних показників. Завдання виконується за стандартами виду «Методи випробувань» або виду «Загальні технічні умови» розділів «Методи випробувань». Перелік номенклатури показників узгоджується із викладачем.

Завдання 5.5.2 Визначити фізико-механічні показники якості тканин.

2.1. Визначення лінійної густини ниток, вилучених з тканини.

2.1.1. Вилучити з невеликого прямокутного шматка тканини, вирізаного рівно за нитками основи і утока, окремо нитку основи, окремо – утока, рівну за довжиною відповідним сторонам шматка.

2.1.2. Прикласти нитку до металевої лінійки і видовжити її до зникнення хвилеподібних згинів, що збереглись від переплетення ниток; визначити довжину нитки з точністю до 1 мм.

2.1.3. Припускаючи, що й інші нитки основи та утока у прямокутному шматку мають таку ж довжину, збільшити кількість вилучених ниток окремо основи і утока до 10 і визначити загальну довжину пучка ниток.

2.1.4. Кожний пучок ниток зважити на торсійних терезах з точністю до 1 мг і визначити текс ниток основних (Т_о) та утокових ниток (Т_у) за формулою (1):

$$T = 1000 m/L, \quad (1)$$

де: m – маса нитки, г;

L – довжина нитки, км.

2.1.5. Якщо перед випробуванням тканина не була кондиційована, слід визначити її фактичну вологість і за формулою (2) розрахувати кондиційний текс:

$$T_k = T_f (100 + W_k) / (100 + W_f), \quad (2)$$

де: T_к – кондиційна лінійна щільність ниток, текс;

T_ф – фактична лінійна щільність ниток, текс;

W_к – кондиційна вологість ниток, % (за довідником);

W_ф – фактична вологість ниток, %.

2.2. Визначення крутки пряжі та ниток.

2.2.1. Ознайомитись з конструкцією круткоміра універсального подвійного крутіння та порядком роботи на ньому.

2.2.2. Вилучити з тканини нитку – препарат, визначити напрям її крутки (S – права крутка; Z – ліва), а також зазначити тексту (Т).

2.2.3. За значенням тексту встановити попереднє навантаження на нитку, заправлену у круткомір, а за напрямом її крутки – напрям обертання верхнього затискувача нитки, яке має бути зворотнім до напрямку крутки.

2.2.4. Перевести зовнішню та внутрішню дискові шкали круткоміра на «0».

2.2.5. Увімкнути прилад, слідкувати за тим, як збільшується довжина затиснутої у протилежні тиски нитки, що можна побачити по відхиленню нижнього затискувача, на якому нерухомо закріплена стрілка.

2.2.6. Зупинити круткомір, після того, коли стрілка на шкалі відхилиться на максимальну відстань у напрямі подовження нитки під час її розкручування (нульова крутка) та повернеться на попередню поділку шкали, якій відповідатиме вихідна величина крутки, але зворотного напрямку.

2.2.7. Зняти показання дискової шкали (внутрішньої та зовнішньої) і повторно здійснити задану кількість аналогічних визначень крутки.

2.2.8. Число крутінь на 1000 мм (при довжині затиску нитки 250 мм) визначається за формулою (3):

$$K = 2 n, \quad (3)$$

де: n – середнє значення показань дискової шкали.

2.2.9. Визначити коефіцієнт крутки L за формулою (4):

$$L = \frac{K_{\phi} \cdot \sqrt{T_{\phi}}}{31,6} \quad (4)$$

де: K – фактична крутка, кількість крутінь на 1000 мм;
 T – фактична лінійна щільність нитки, текст.

2.2.10. Розрахувати коефіцієнт нерівноти пряжі за круткою, використовуючи формулу (5):

$$H = [2 (M_{\text{сер}} - M_{\text{м}}) n_1 \times 100] / (M_{\text{сер}} \times n), \quad (5)$$

де: $M_{\text{сер}}$ – середньоарифметична зі всіх вимірів;

$M_{\text{м}}$ – середньоарифметична з результатів вимірів,

котрі менше від $M_{\text{сер}}$;

n – загальна кількість вимірів;

n_1 – кількість вимірів, що менші за $M_{\text{сер}}$.

2.3. Визначення міцності тканини на розрив та розривного видовження.

2.3.1. Ознайомитись з конструкцією та порядком роботи на розривній машині РТ-250.

2.3.2. Підготувати (викроїти) з підконтрольної тканини 3 смужки впродовж основи і 4 – впродовж утока за встановленою схемою та розмірами: 60×400 мм для бавовняних, лляних та шовкових тканин; 25×300 мм – для вовняних.

2.3.3. З обох крайок кожної смужки усунути зайві продовжні нитки на глибину близько 5 мм строго слідкуючи за тим, щоб решта ниток (робоча ширина) складала 50 мм (для скорочених розмірів – 25 мм).

2.3.4. Відмітити на дослідних смужках напрям їх викрою (основа, уток).

2.3.5. Встановити на динамометрі необхідні робочі параметри: відстань між верхніми і нижніми тисками (для бавовняних, лляних, шовкових тканин 200 мм; для вовняних 100 мм), швидкість руху нижніх тисків (що забезпечує тривалість їх руху до розривання – 15-45 с), масу гирі попереднього навантаження смужки (для тканин з пряжі лінійної щільності $T > 10$ текс – 500 г, усіх інших – 200 г).

2.3.6. Просунути підготовлену смужку тканини одним кінцем у верхні тиски: затиснути її строго посередині тисків. Інший кінець смужки пропустити у щілину нижніх тисків, підвесити до нього гирю попереднього навантаження і в навантаженому стані затиснути нижній кінець смужки.

2.3.7. Увімкнути прилад і вести спостереження за зростанням відразу двох характеристик: розривного навантаження (дискова шкала навантажень) та розривного видовження (абсолютного, мм), що відмічається на металевій лінійці поряд з верхніми тисками. Розрив вважатиметься дійсним тільки тоді, коли смужка тканини буде зруйнована посередині (а не відрізана біля тисків). Динамометр показує на шкалах розривне навантаження в кгс. Його необхідно перерахувати в нормативні одиниці (ньютони, Н; деканьютони, Дан), а одержане видовження на приладі абсолютне розривне перевести у категорію відносного (нормативного).

2.3.8. Визначити середньоарифметичне значення розривного навантаження та розривного видовження з трьох смужок по основі і чотирьох по утоку.

2.3.9. Розрахувати середню відносну міцність тканини за формулою (6):

$$P_{\text{відн}} = (P_o + P_y) / m, \quad (6)$$

де: P_o , P_y – розривне навантаження смужок відповідно по основі та утоку;

m – поверхнева густина (маса 1 м²) тканини, г.

2.4. Визначення щільності тканини.

2.4.1. Визначити кількість подовжніх ниток у смужках, підготовлених для визначення розривних характеристик, звертаючи увагу на належність кожної смужки до напрямку випробувань тканини (за основою чи утком).

2.4.2. Підрахунок кількості ниток у кожній смужці помножити на два, одержуючи таким чином кількість ниток на відрізу 100 мм.

2.4.3. Вивести середнє значення показника абсолютної щільності з трьох смужок за основою та чотирьох за утком.

2.5. Визначення заповнення (відносної щільності) тканин.

Розрахувати лінійне (за основою та утоком), а також поверхнєве (загальне) заповнення тканин за формулами 7, 8, 9, виходячи з даних, одержаних в п.п. 2.1.4.; 2.4.3.

$$E_o = \frac{\Pi_o}{c \sqrt{\frac{1000}{T_o}}} \times 100, \quad (7)$$

$$E_y = \frac{\Pi_y}{c \sqrt{\frac{1000}{T_y}}} \times 100, \quad (8)$$

$$E_{\text{пов}} = E_o + E_y - 0,01 E_o E_y, \quad (9)$$

де: $E_{\text{пов}}$, E_o , E_y – заповнення: поверхнєве, за основою, за утоком;

T_o , T_y – значення текса за основою, за утоком;

c – коефіцієнт, що дорівнює для вовняних тканин – 75, для інших – 80.

2.6. Визначення поверхнєвої густини зразків тканин.

2.6.1. Зразок тканини вимірюваної довжини та ширини зважують з похибкою до 0,01 г.

2.6.2. Поверхнєву густину зразка ($M_{\text{КВ}}$) визначають в г/м² за формулою (10).

$$M_{\text{КВ}} = \frac{m_o}{L_o \cdot B_o} \cdot 10000, \quad (10)$$

де B_o – середня ширина зразку, см.

Розрахунок $M_{\text{КВ}}$ проводять з точністю до 0,01 г/м, г/м² та округлюють до 0,1 г/м, г/м².

Завдання 5.5.3 Визначити ткацькі переплетення тканин.

3.1. Для відкриття малюнка ткацького переплетення передусім необхідно визначити лицевий бік тканини та її виворіт, а також напрям основи та утока.

3.2. Перед аналізом переплетення тканину слід розмістити на столі лицевим боком до себе, а основою у напрямі від себе. Вилучити з лівого та нижнього краю тканини декілька ниток основи та утока, одержуючи бахром.

3.3. Прикласти лупу до лівого нижнього кута тканини і розглянути переплетення ниток, віддаляючи голкою нижню (утокову) нитку до середини бахром, що дає можливість добре розглянути порядок переплетення основних ниток з утоковими. Намалювати схему переплетення (не виймаючи з тканини повністю утокову нитку) у зошиті.

Питання для самоперевірки

1. Вкажіть механічні методи ідентифікації текстильних волокон.
2. Вкажіть хімічні методи ідентифікації текстильних волокон.
3. Вкажіть особливості горіння волокон, характер залишку після їх горіння.

4. Охарактеризуйте нормативні показники будови та фізико-механічних властивостей тканин.

5. Назвіть класи та види ткацьких переплетень.

6. Розкрийте порядок проведення експертизи тканин.

Рекомендована література: 1, 2, 9, 17-22.

Практичне заняття № 6

Тема: Експертиза швейних та трикотажних товарів

Мета заняття: набути навички проведення експертизи швейних та трикотажних товарів вітчизняного та закордонного виробництва, сформувати вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення видів швейних та трикотажних товарів;

- провести оцінку якості;

- визначити комплексну оцінку якості швейних та трикотажних товарів.

Завдання 6.1 ТОВ «Стильна» (Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гончарова, 22) від ТОВ «ТД «Текс» (м. Київ, вул. Литкаріна, 221) надійшла партія швейних виробів (швейного одягу та постільної білизни), за контрактом № 2245-00 від 10 березня поточного року.

Згідно з рахунком-фактурою № 220-0 від 18 березня поточного року швейні товари надійшли у такому асортименті і кількості:

1. Жіноча блуза шовкова, 46 розміру – 15 картонних ящиків по 5 шт. у кожному.

2. Сукня жіноча, відрізна по талії, волокнистий склад сукні – 100 % віскоза, 48 розміру, упакові у поліетиленові пакети по 4 шт. – 100 шт.

3. Піджак чоловічий літній, 52 розміру, упаковані у поліетиленові пакети поштучно – 25 шт.

4. Сорочка чоловіча, мод. 2184 08, бежевого кольору, волокнистий склад – 100 % бавовна, розмір XL (52), упаковані у поліетиленові пакети по 4 шт. – 100 шт.

5. Сорочка чоловіча, мод. 0320 08, волокнистий склад (80 % бавовна, 20 % поліестер), розмір XL (52), упаковані у поліетиленові пакети по 4 шт. – 100 шт.

6. Сорочка чоловіча, мод. 50302-5245, волокнистий склад (70 % бавовна, 25 % шовк, 5 % еластан), розмір XL (52), упаковані у поліетиленові пакети по 4 шт. – 100 шт.

7. Комплект постільної білизни Granfoularl (Італія): півковдра 160×220 см – 2 шт.; простирадло 240×260 см; наволоки 2 шт. 50×70 см; волокнистий склад 100 % бавовна – 30 шт.

8. Комплект постільної білизни «Шовк-сатин» (Китай): півковдра 200×230 см; простирадло 230×260 см; наволоки 2 шт. 50×70 см; волокнистий склад 100 % бавовна – 30 шт.

9. Комплект постільної білизни «La Nuit» (Китай): півковдра 160×220 см – 2 шт.; простирадло 240×260 см; наволоки 4 шт. 50×70 см; волокнистий склад 100 % бавовна – 30 шт.

10. Комплект постільної білизни «Прелесть» (Російська Федерація): півковдра 200×220 см; простирадло 240×260 см; наволоки – 2 шт. 50×70 см та 2 шт. 70×70 см; волокнистий склад 100 % бавовна – 30 шт.

Завдання 6.1.1 Вивчення методики проведення товарознавчої експертизи Торгово-промислових палат в Україні.

1.1. Ознайомитися із методикою проведення товарознавчої експертизи Торгово-промислових палат в Україні.

Результати виконання завдання слід оформити у зошиті у вигляді алгоритму проведення експертизи швейних товарів із наведенням переліку необхідних для оформлення документів.

1.2. Вивчити вимоги щодо оформлення Заявки на проведення експертизи до ТПП. Відповідно до умов ситуаційного завдання, сформулювати та оформити Заявку на проведення експертизи швейних товарів (Додаток А).

1.3. Ознайомитися з вимогами щодо порядку і правил відбору проб та зразків товарів. Встановити обсяги відбору проб та зразків швейних товарів.

Результатом виконання завдання є оформлення Акту відбору зразків (проб) швейних товарів (Додаток Б).

Завдання 6.1.2 Вивчення структури та змісту нормативної документації на швейні товари.

Вивчити структуру та зміст нормативної документації на швейні товари (одяг жіночий та чоловічий, постільна білизна).

Користуючись НПА, вивчити методи та послідовність контролю якості швейних виробів.

Користуючись НПА, вивчити правила прийомки швейних виробів.

Користуючись НПА, вивчити вимоги до маркування, пакування, транспортування та зберігання швейних виробів.

Завдання 6.1.3 Визначення сорту швейних виробів.

1.1. За НПА з'ясувати та записати в робочому зошиті:

- показники, за якими встановлюється сорт;
- особливості встановлення сортності комплектних виробів;
- оцінку дефектів зовнішнього вигляду матеріалів та їхню диференціацію;
- оцінку виробничо-швейних дефектів та їхню диференціацію;
- неприпустимі дефекти;
- оцінку відхилень в основних лінійних вимірах.

1.2. Користуючись нормативною документацією, конкретним зразком швейного виробу з технічним описом, провести приймання швейного виробу за якістю, зробити висновок про сорт та стандартність виробу.

При цьому слід установити та записати в робочому зошиті:

- правильність маркування;
- відповідність зовнішнього вигляду виробу та його конфекціонування вимогам технічного опису на модель;
- якість посадки виробу на фігурі;
- відповідність виробу за розмірними ознаками;
- якість виробу за дефектами зовнішнього вигляду матеріалів;
- якість обробки виробу;
- сорт та стандартність виробу.

Запишіть результати визначень, співставте їх із вимогами стандартів, зробіть висновок про якість (додаток І).

Завдання 6.1.4 Здійснити експертизу кількості швейних товарів та їх комплектності.

Здійснити експертизу кількості швейних товарів та їх комплектності. Записати результати експертизи, співставити їх із відомостями у товаросупровідних документах та маркувальними даними, зробити висновок.

Результатом виконання ситуаційного завдання є оформлення пакету документів (Заявка на проведення експертизи, Акт відбору зразків (проб), Акт експертизи) за результатами експертизи швейних товарів згідно з вимогами до проведення товарознавчої експертизи Торгово-промислових палат в Україні.

Завдання 6.2 ТОВ «Трикотаж» (Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гончарова, 22) від ТОВ «Авалон» (м. Київ, вул. Кучумова, 33/2) надійшла партія трикотажних виробів (панчішно-шкарпеткові вироби та головні убори), за контрактом № 18-09/к від 10 лютого поточного року.

Згідно з рахунком-фактурою 879 від 18 лютого поточного року трикотажні товари надійшли у такому асортименті і кількості:

1. Шкарпетки чоловічі, розмір 39-42, волокнистий склад (бавовна 77 %, поліестер 20 %, спандекс 3 %) – 1200 шт.
2. Шкарпетки чоловічі «Classic», розмір 27, волокнистий склад (бавовна 75 %, поліамід 20 %, еластан 5 %) – 900 шт.
3. Шкарпетки чоловічі «Optima», розмір 27, волокнистий склад (бавовна 68 %, еластан 32 %) – 800 шт.
4. Шкарпетки чоловічі «Baseline», розмір 42-43, волокнистий склад (бавовна 70 %, поліамід 27 %, еластан 3 %) – 1000 шт.
5. Шкарпетки чоловічі «Active», розмір 27, волокнистий склад (бавовна 72 %, поліамід 25,5 %, еластан 2,5 %) – 600 шт.
6. Берет жіночий трикотажний ТМ «TuTu» (Польща), розмір 58, волокнистий склад 100 % віскоза – 50 шт.
7. Шапка жіноча трикотажна ТМ «Marhatter» (Польща), розмір 59, волокнистий склад 100 % віскоза – 50 шт.
8. Вушанка жіноча трикотажна «Ugur Sapka» (Туреччина), розмір 60, волокнистий склад (вовна 55 %, акрил 40 %, еластан 5 %) – 50 шт.
9. Капор жіночий «Dragon Textile» (Китай), розмір 58, волокнистий склад (бавовна 70 %, поліефір 30 %) – 50 шт.

Завдання 6.2.1 Встановити номенклатуру показників якості трикотажних виробів, придатних для цілей ідентифікації.

1.1. Встановити номенклатуру показників якості трикотажних виробів, придатних для цілей ідентифікації, та вивчити методику їх визначення. Перелік номенклатури показників узгоджується із викладачем.

1.2. Здійснити ідентифікаційну експертизу трикотажних виробів, що переміщуються через митний кордон України. Охарактеризувати зразки трикотажних виробів. Результати роботи оформити в табл. 6.1.

Таблиця 6.1 – Результати ідентифікації трикотажних виробів

Вид виробу	Вид сировини	Переплетення	Оздоблення	Спосіб виробництва	Статевовікова група	Характеристика конструкції і фасону	Сезонність	Розміри
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Запишіть результати ідентифікації, співставте їх із відомостями, зазначеними у товаросупровідних документах та на маркуванні товару, зробіть висновок щодо ідентифікації зразків товарів.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте дефекти швейних виробів.
2. Вкажіть неприпустимі дефекти в готових швейних виробках.
3. Назвіть вимоги до маркування та пакування швейних виробів.
4. Назвіть вимоги до якості трикотажних виробів.
5. Охарактеризуйте правила приймання трикотажних виробів за якістю.
6. Вкажіть принципи сортування трикотажних виробів.
7. Назвіть особливості сортування панчішно-шкарпеткових виробів та головних уборів.

Рекомендована література: 1, 3, 9, 23-28.

Практичне заняття № 7

Тема: Експертиза взуттєвих матеріалів та взуття

Мета заняття: набути навички проведення експертизи взуттєвих матеріалів та взуття вітчизняного та закордонного виробництва, сформулювати вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення видів взуттєвих матеріалів та взуття;

- провести оцінку якості;

- визначити комплексну оцінку якості взуттєвих матеріалів та взуття.

ЗАВДАННЯ 7.1. ТОВ «Возко» (Україна, м. Кривий Ріг, вул. Челюскінцев, 18) від ТОВ «Дом кожи» (м. Київ, вул. Анікеєва, 12) надійшла партія взуття за контрактом № 04/180 від 10 січня поточного року.

Згідно з рахунком-фактурою № 600-90 від 11 січня поточного року взуття надійшло у такому асортименті і кількості:

1. Жіночі чоботи з верхом із штучних матеріалів, на каблуці, з підошвою із гуми – 200 пар.

2. Чоловічі напівчоботи з юфтієвої шкіри, розмір 44, з пористою гумовою підошвою клейового кріплення – 300 пар.

3. Чоботи шкільні із шкіри для дівчат, підошва гумова – 200 пар.

4. Чоботи з комбінованих матеріалів для жінок, розмір 38 на шкіряній підошві – 250 пар.

5. Напівчоботи хлопчаків з юфтевої шкіри, деталі з'єднані клейовим швом – 200 пар.

6. Туфлі жіночі з відкритою п'яточною частиною, з верхом з штучної шкіри у комбінації з натуральною, підошва гумова – 300 пар.

7. Чобітки чоловічі повсякденні з верхом із велюру, підошва поліуретанова, клейового методу кріплення – 400 пар.

8. Туфлі жіночі модельні, на високому каблуці з верхом із хромового опойку, підошва – з шкірволону, клейового методу кріплення – 200 пар.

9. Напівчеревики чоловічі «мокасини», з верхом з натуральної шкіри, підошва з термоеластопластів прошивного методу кріплення – 200 пар.

Завдання 7.1.1 Вивчити особливості проведення експертизи взуття.

Вивчити нормативну документацію щодо проведення експертизи товарів у митних цілях. Скласти алгоритм проведення експертизи взуття, що переміщується через митний кордон України. Обрати методи і методики дослідження взуття. Результати роботи подати у зошиті у схематичному вигляді.

Завдання 7.1.2 Ідентифікувати взуття.

На початку роботи потрібно визначити вид виробу, його функціональне призначення, конструкцію та методи кріплення, матеріал верху, низу взуття та підкладкових матеріалів, симетричність розташування деталей, характер оздоблення. Результати ідентифікації взуття оформити у таблицю (всі зразки).

Таблиця 7.1– Результати ідентифікації взуття

Номер зразка	Найменування взуття	Матеріал			Методи кріплення	Характер оздоблення
		верху	низу	підкладки		
1	2	3	4	5	6	7

Завдання 7.1.3 Здійснити експертизу показників якості взуття

1.1. Користуючись НПА встановити відповідність зовнішнього вигляду, матеріалу, конструкції та методу кріплення вимогам, що висуваються в документах.

1.1.1. Встановити, чи всі однойменні деталі в парі однакові за щільністю, товщиною, формою, розміром, кольором та малюнком мерії. Форма, ширина, висота та довжина деталей взуття повинні бути в обох напівпарах однакові.

1.1.2. Визначити якість підкладкових матеріалів, зокрема стійкість фарбування до сухого та мокрого тертя; щільність та рівномірність за висотою ворсу підкладкового матеріалу; якість обробки верхнього канту та переднього краю заготовки і підкладки; якість з'єднання підкладки з виробом.

1.1.3. Перевірити міцність та симетричність закріплення декоративної фурнітури, прикрас та застібок; якість строчок та стіжків, пружність та формостійкість підноски та задника взуття, каблук повинен бути однаковим в парі за формою, довжиною, шириною та висотою.

Завдання 7.1.4 Визначити лінійні розміри взуття.

Лабораторними методами визначити лінійні розміри взуття. Користуючись нормативними документами, визначити лінійні розміри та співставити їх із зазначеними на маркуванні виробу.

Результати оформити в робочому зошиті.

Завдання 7.1.5 Визначити наявність дефектів взуття.

Визначити наявність дефектів у взуттєвих товарах. Якщо дефекти у виробках присутні, встановити зовнішні відмітні ознаки дефектів, встановити причини виникнення дефектів, ступінь їх впливу на якість, здійснити оцінку дефектів за стандартом на сортність. При наявності дефектів в робочому зошиті записати характеристику цих дефектів у таблицю.

Таблиця 7.2 – Характеристика дефектів взуття

№ зразку	Назва виробу	Найменування дефекту	Характеристика пороку	Клас пороку
1	2	3	4	5

Завдання 7.1.6 Встановити відповідність маркуванню.

За результатами ідентифікації та експертизи показників якості зразків взуття встановити відповідність їх характеристик вимогам нормативних документів, товаросупровідній документації та маркуванню.

Результати ідентифікації взуття навести у таблиці.

Таблиця 7.3 – Результати ідентифікації взуття

№ зразка	Маркувальні дані взуття	Результати ідентифікації та експертизи показників якості взуття
1	2	3

Завдання 7.1.7 Здійснити класифікаційну експертизу зразків взуття.

Класифікувати зразки взуття та результати оформити у таблиці.

Таблиця 7.4 – Результати класифікації взуття

№ зразка	Код взуття згідно з УКТ ЗЕД та пояснень до нього
1	2

Завдання 7.1.8 Документально оформити результати експертизи.

Користуючись НПА та попередньо отриманими результатами досліджень, оформити пакет документів щодо експертизи взуття.

Контрольні питання

1. Відмінні ознаки шкір різних видів сировини, способів дублення та оздоблення.
2. Характеристика видів та деталей взуття.
3. Допустимі та недопустимі відхилення якості шкіряного взуття.
4. Штучні та синтетичні взуттєві матеріали.
5. Вимоги до взуття, основних деталей, методів кріплення.
6. Дефекти взуття, їх вплив на якість.
7. Порядок проведення експертизи взуття.

Рекомендована література: 1, 3, 9, 29-33.

Практичне заняття № 8

Тема: Експертиза хутрових товарів

Мета заняття: набути навички проведення експертизи хутрових товарів вітчизняного та закордонного виробництва, сформувані вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення видів хутрових товарів;
- провести оцінку якості;
- визначити комплексну оцінку якості хутрових товарів.

Завдання 8.1 Вивчити особливості проведення експертизи хутрових товарів.

Вивчити нормативну документацію щодо проведення експертизи хутрових товарів у митних цілях. Скласти алгоритм проведення експертизи хутрових товарів, що переміщуються через митний кордон України. Обрати методи і методики дослідження хутрових напівфабрикатів та хутрових товарів.

Результати роботи подати у зошиті у схематичному вигляді.

Завдання 8.2 Ідентифікувати хутрові товари, що переміщуються через митний кордон України.

2.1. Вивчити особливості проведення експертизи хутряних напівфабрикатів.

Оглянути зразки напівфабрикатів та встановити: форму ворсу, ступінь скрученості волосу, вид волосу, що криє, та пухової групи за довжиною, групи волосу за густотою, блиском, кольором.

Ознайомитися з правилами та методами приймання хутрових товарів за ГОСТ. Користуючись ГОСТ, розробленими для кожного виду і групи напівфабрикатів, вивчити сортування виробів. За наданими зразками встановити: кряж, розмір, колір, сорт, категорію дефектності.

Отримані дані результатів оформити у таблицю.

Таблиця 8.1 – Результати ідентифікації хутрових напівфабрикатів

Вид зразку	Розмір, дм	Кряж	Фарбування	Колір	Сорт	Найменування дефекту	Група дефектів
1	2	3	4	5	6	7	8

2.2. Вивчити особливості експертизи хутрових виробів. Для цього оглянути зовнішній вигляд виробу:

- на манекені оглянути правильність посадки виробу на фігурі;
- при складанні виробу вдвічі по центру спинки хутром всередину, перевірити симетричність розміщення парних деталей, коміра, довжину бортів, рівність низу;
- встановити розмір виробу.

Сорт та групу дефектів визначити за станом волосяного покрыву. Перевірити правильність підбору та розташування шкурок. Вставки та приставки не повинні виділятися на виробі.

Результати експертизи оформити у таблицю.

Таблиця 8.2 – Результати експертизи хутрових виробів

Найменування виробу	Вид напівфабрикату	Сорт	Найменування та група дефектів	Дефекти (вид, розмір, відхилення)	
				кушнірських робіт	пошиву
1	2	3	4	5	6

2.3. За результатами ідентифікації та експертизи показників якості напівфабрикатів та хутрових товарів встановити відповідність їх характеристик вимогам нормативних документів, товаросупровідній документації та маркуванню. Результати ідентифікації напівфабрикатів та хутрових товарів навести у таблиці.

Таблиця 8.3 – Результати ідентифікації напівфабрикатів та хутрових товарів

№ зразка	Маркувальні дані напівфабрикатів та хутрових товарів	Результати ідентифікації напівфабрикатів та хутрових товарів
1	2	3

Завдання 8.3 Здійснити класифікаційну експертизу зразків напівфабрикатів та хутрових товарів.

Класифікувати хутрові товари та результати оформити у таблиці.

Таблиця 8.4 – Результати класифікаційної експертизи напівфабрикатів та хутрових товарів

№ зразка	Код напівфабрикатів та хутрових товарів згідно з УКТ ЗЕД та пояснень до нього
1	2

Завдання 8.4 Документально оформити результати експертизи хутрових товарів у митних цілях.

Користуючись НПА та попередньо отриманими результатами досліджень, оформити пакет документів щодо експертизи хутрових товарів:

- Заявка на проведення експертизи;
- Акт відбору зразків;
- Акт експертизи.

Контрольні питання

1. Відмінні ознаки шкір різних видів сировини, способів дублення та оздоблення.
2. Вимоги до якості імпортованих хутрових товарів.
3. Дефекти напівфабрикатів та хутрових товарів.
4. Порядок проведення експертизи напівфабрикатів та хутрових товарів.

Рекомендована література: 1, 3, 9, 34-38.

Практичне заняття № 9

Тема: Експертиза виробів зі скла, кришталю, кераміки

Мета заняття: набути навички проведення експертизи виробів зі скла, кришталю, кераміки вітчизняного та закордонного виробництва, сформулювати вміння визначати ступінь відповідності зразків чинним вимогам до якості продукції, набути навички визначення кількості товарів та складання акту за результатами експертизи.

Завдання для виконання:

- визначити прийоми та методи встановлення видів виробів зі скла, кришталю, кераміки;
- провести оцінку якості;
- визначити комплексну оцінку якості виробів зі скла, кришталю, кераміки.

Завдання 9.1.1 Вивчити стандарти на посуд і декоративні вироби із скла. Результати роботи відобразити у вигляді табл. 9.1.

Таблиця 9.1 – Товарознавчі характеристики виробів зі скла

Класифікація згідно	Технічні вимоги	Дефекти	Маркування
---------------------	-----------------	---------	------------

ДСТУ								виробів
за способом виробництва	за розмірами	до виробу в цілому	до обробки краю	до обробки дна	до інших деталей	недопустимі	допустимі	

Завдання 9.1.2 Використовуючи зразки скляних виробів, за допомогою відповідних стандартів, вивчити можливі дефекти. Результати роботи оформити у вигляді табл. 9.2.

Таблиця 9.2 – Дефекти скляних виробів

№ пор.	Найменування дефекту	Група дефекту походження	Зовнішні ознаки дефекту	Причина виникнення дефекту	Порядок визначення розміру дефекту по стандарту

Завдання 9.1.3 Використовуючи зразки скляних виробів, виявити дефекти і перевірити якість (сортність) 5-7 виробів. Результати оформити у вигляді таблиці 9.3

Таблиця 9.3 – Сортність скляних виробів

№ пор.	Вид виробу	Стандарт	Група виробу за розміром	Вид і розмір дефектів недопустимі	Число допустимих дефектів	Стандартність (сортність) виробу

Завдання 9.2 Проаналізувати ситуацію і скласти акт експертизи.

Згідно з договором № 377-А на склад магазину «Світ посуду» надійшли вироби із скла і кришталю склозаводу «Богемія» (Чехія) за рахунком-фактурою № 27/13 від 10.09.16 р.

Скловироби упаковані в пачки і коробки заклеєні липкою стрічкою.

Вироби надійшли у такому асортименті та кількості:

1. Вази кришталеві, арт. 1789/5-4, висотою 380 мм, місткістю 1600 мл, в кількості 180 шт.

2. Вази видовні із сортового кольорового скла, арт 173/4, висотою 230 мм, місткістю 400 мл, в кількості 650 шт.

3. Рюмки кришталеві, арт 379/6, висотою 100 мм, місткістю 100 мл в кількості 1000 шт.

4. Салатник кришталевий круглий пресований арт 135, діаметром 150 мм, в кількості 1000 шт.

Під час огляду товару згідно з Методикою проведення експертизи імпортованих виробів із скла і кришталю встановлено:

1. Фактично виявилось 179 ваз кришталевих; 2 із них - вироби мають прозорі пухирці, які не розчавлюються розміром по 2 мм, в кількості 4 шт., 1 виріб має шлір розміром 2 мм.

2. Фактично виявилось 650 видувних ваз із них:
 - 1 виріб має зелені відтінки скла, які псують зовнішній вигляд;
 - 1 виріб має мошка в кількості 8 шт.;
 - 2 вироби мають частковий розрив стрічки 2 мм;
 - 1 виріб має вкраплення в склі (шамотний камінь).
3. Фактично виявилось 1000 шт. рюмок, з них 4 - розбиті;
 - 1 виріб має шамотний камінь з 1 мм,
 - 3 мошки, кожна з краю 0,5 мм
 - 1 пузир розміром 2 мм.
4. Фактично виявилось 1000 салатників, із них:
 - 22 виробів - ковани.
 - 1 виріб має 2 продавлених пухирці.

Завдання:

1. Відтворити дію експерта.
2. Визначити втрату якості.
3. Скласти акт експертизи відповідної форми.

Завдання 9.3 Ознайомитися з структурою та змістом існуючої нормативної документації щодо якості керамічних виробів.

Завдання 9.3.1 Вивчити та законспектувати основні технологічні вимоги за формою табл. 9.4.

Таблиця 9.4 – Технологічні вимоги до виробів з кераміки

Класифікація виробів за стандартом			Технічні вимоги до виробів	Нормативні показники	Дефекти		Маркування
за формою	за розміром	за видом (приклад)			недопустимі	допустимі	

Завдання 9.3.2

- 1) Скласти перелік показників якості, які впливають на сорт посуду.
- 2) Засвоїти правила приймання вітчизняних керамічних виробів.
- 3) Засвоїти основні методи визначення розмірів дефектів та дослідження показників споживчих властивостей: термостійкості, механічної міцності, білизни, прозорості та інші.
- 4) Використовуючи зразки керамічного посуду, вивчити основні дефекти, виявити допустимі та недопустимі дефекти залежно від сорту кераміки.
- 5) Заповнити таблицю 9.5

Таблиця 9.5 – Дефекти керамічного посуду

Найменування дефекту	Зовнішні ознаки	Порядок визначення	Розмір	Висновок
----------------------	-----------------	--------------------	--------	----------

	дефекту	дефекту згідно зі стандарту		

Завдання 9.4 Проаналізувати ситуацію і скласти акт експертизи.

На склад магазину «Світ посуду» по накладній № 1801 від 20.10.16 р. виробництва Коростенського фарфорового заводу надійшла партія фарфорового посуду.

Товар перевезений автотранспортом від заводу-виробника до складу на відстані 250 км. Склад здійснює прийомку товару від заводу-виробника на "відчутний" бій. Під час приймання всієї партії на "відчутний" бій на складі відібрані пачки і коробки з "відчутним" боєм. У результаті розпечатання відібраних пачок і коробок, був виявлений бій тарілок глибоких 8 штук, блюд овальних - 1 шт., салатників - 2 шт.

Товар надійшов у такому асортименті та кількості:

а) тарілки глибокі I сорту, діаметром 250 мм, у кількості 650 шт. ціною 3 грн;

б) блюда овальні I сорту, діаметром 365 мм, у кількості 50 шт. ціною 5,6 грн;

в) салатники I сорту, місткістю 275 см³, у кількості 1000 шт. ціною 12 грн;

г) чайники II сорту, місткістю 750 см³, у кількості 500 шт. ціною 9 грн.

Після відбору зразків і проведення перевірки якості виробів згідно із ГОСТ 28390-89 встановлено:

а) - у 3-х тарілках деформація 2,0% від характерного розміру;

- у 2-х накол дрібний розсіяний;

- у 4-х 3 мушки діаметром 1,5 мм на лицьовому боці;

б) - у 1-му блюді закипання фарби;

- у 1-му блюді 2 вигорки діаметром 4,0 мм на лицьовому боці;

в) - у 3-х салатниках по 2 смітинки підполивні дрібні діаметром до 2 мм;

г) - у 1-му чайнику металева пляма діаметром 2,5 мм у середині чайника;

- у 1-му при нахилі чайника на кут 50° кришка випадає;

- у 3-х виробах розрив декору, що не викривляє малюнок.

Завдання:

1. Відтворити дії експерта.

2. Визначити суму втрат (бою), виробів, якщо норма втрати при перевезеннях автотранспортом на відстані від 51 до 300 км становить 0,4%.

3. Скласти акт експертизи відповідної форми.

Питання для самоперевірки

1. Вимоги до якості скляних, кришталевих, керамічних виробів.

2. Допустимі й недопустимі дефекти скляних та керамічних виробів.

3. Вимоги до тари, упакування, маркування скляних та керамічних виробів.

4. Порядок проведення експертизи виробів зі скла та кераміки.
5. Як розраховується відсоток втрати якості скляних та керамічних виробів.

Рекомендована література: 1, 3, 9, 39-43.

ЧАСТИНА 3.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

Тема 1. Поняття, мета і завдання експертизи товарів

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

2.1. Засоби товарної інформації.

2.2. Документальна основа експертизи товарів.

2.3. Засоби реклами, як носії інформації про товар.

3. *Розв'яжіть тестові завдання:*

3.1. Письмова гарантія виробника що вироблена ним продукція відповідає заданим вимогам установленого нормативного документа називається:

а) актом експертизи

б) якісним посвідченням

в) заявою виробника про відповідність

г) сертифікатом відповідності

3.2. Відповідність процесів, продукції, послуг вимогам технічних регламентів має такий характер:

а) обов'язковий

б) відповідний інструкціям

в) добровільний

г) залежно від договору

3.3. Нормативний документ, що встановлює основні вимоги до проведення процедури оцінки відповідності та визначає модулі її проведення називається:

а) інструкція з оцінки

б) сертифікат відповідності

в) сертифікат якості

г) технічний регламент модулів оцінки відповідності

3.4. При проведенні сертифікації одиничних виробів за схемою 1 – випробуванню піддається:

а) зразок, відібраний від партії в порядку та кількості, встановленими НД

б) зразок продукції і проводиться обстеження виробництва

в) кожен окремий виріб

г) зразок продукції і досліджується система якості

3.5. Нормативний документ рекомендаційного характеру, розроблений на підставі консенсусу та затверджений (прийнятий) визначеним органом із стандартизації, в якому встановлено для загального і багаторазового застосування правила, вимоги, процедури, загальні принципи чи характеристики різних видів діяльності або її результатів із метою досягнення оптимального ступеня упорядкування в певній галузі називається:

а) стандарт

- б)інструкція
- в)сертифікат
- г)декларація

3.6. У процедурі сертифікації третьою стороною вважається:

- а)споживач
- б)виготовлювач продукції
- в)підприємство-покупець
- г)незалежна організація, що здійснює оцінку якості продукції

3.7. Якщо за результатами перевірки типу (модуль А) встановлено відповідність типового зразка продукції вимогам технічного регламенту, призначений орган видає заявникові:

- а)посвідчення якості
- б)сертифікат якості
- в)сертифікат перевірки типу
- г)сертифікат відповідності

3.8. В основу версії 2015 року стандартів ISOсерії 9000 покладено:

- а)процесний підхід
- б)старий підхід
- в)новий підхід
- г)структурований підхід

3.9. В основу серії стандартів ISO 9000 по системах якості організацій, було покладено:

- а)ISO8000
- б)MIL-Q9858
- в)TQM
- г)BS5750

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6.

Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та методи експертизи товарів

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Органолептичні методи експертизи (візуальний метод, дотиковий метод, смаковий метод, уудіометод.

2.2. Експерт та вимоги до нього. Права експерта при проведенні експертизи товарів.

2.3. Суб'єкти експертизи товарів в митній справі.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. Експертиза товарів проводиться у:

- а) один етап;
- б) два етапи;

- в) три етапи;
- г) залежності від конкретних обставин.

3.2. Основними документами першого етапу експертизи є:

- а) заявка і акт відбору проб;
- б) заявка і наряд;
- в) акт відбору проб і акт експертизи;
- г) наряд і акт експертизи.

3.3. Друга частина акту експертизи називається:

- а) констатуюча;
- б) протокольна;
- в) висновок експерта;
- г) заключна.

3.4. Третю частину акту експертизи оформлюють і підписують:

- а) незалежні особи, що брали участь у експертизі без експерта;
- б) експерт і незалежні особи;
- в) лише експерт;
- г) директор підприємства-замовника та бухгалтер.

3.5. Відбір проб при експертизі продовольчих товарів проводять:

- а) власне експерт;
- б) представники замовника експертизи;
- в) вантажник підприємства, де проводиться експертиза;
- г) уповноважені особи.

3.6. Обсяг вибірки, спосіб упакування та зберігання проб повинні

відповідати:

- а) нормативним документам;
- б) рішення експерта та осіб, що присутні при експертизі;
- в) рішення директора підприємства, що замовило експертизу;
- г) внутрішнім розпорядженням на підприємстві.

3.7. При відбиранні зразків оформлюється:

- а) акт експертизи;
- б) акт приймання товару за кількістю;
- в) акт відбору проб;
- г) акт приймання товару за якістю.

3.8. Залежно від мети здійснення товарознавчої експертизи поділяють на такі види:

- а) бухгалтерські, технологічні;
- б) споживчу, контрактну;
- в) гігієнічну, екологічну;
- г) постійні, регіональні.

3.9. Якщо зацікавленими сторонами, арбітражем, судовими органами під час оцінки висновку первинної експертизи встановлено, що він є необ'єктивним, то:

- а) призначають контрольну експертизу;
- б) призначають повторну експертизу;
- в) призначають додаткову експертизу;

г) призначають комплексну експертизу.

3.10. Додаткова експертиза призначається якщо:

а) експерт із-за незалежних від нього обставин не зміг дати вичерпні відповіді на питання, поставленні перед експертизою;

б) виникла незгода між зацікавленими сторонами в оцінці висновку з первинної експертизи;

в) необхідно отримати комплексну оцінку основних показників;

г) необхідно перевірити роботу експерта.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 9.

Тема 3. Класифікація та характеристика видів експертизи товарів

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Ідентифікація товару (речовини) за хімічним складом і співвідношенням компонентів у ньому (мінералогічна, матеріалознавча).

2.2. Експертиза справжності (автентичності).

2.3. Експертиза кількості товарних місць, або товару що поступили в транспортному засобі.

2.4. Експертиза кількості товару, що поступив у товарних місцях.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. З метою контролю за харчовими продуктами, якість яких з гігієнічної точки зору викликає сумнів або небезпеку проводиться:

а) експертиза якості;

б) планова гігієнічна експертиза;

в) позапланова гігієнічна експертиза;

г) експертиза вітчизняних та імпортованих товарів, які підлягають обов'язковій сертифікації.

3.2. Початком основного етапу експертизи вважають:

а) час прибуття товару до замовника;

б) момент виклику експерту;

в) прибуття експерту до замовника експертизи;

г) видачу експерту наряду на проведення експертизи.

3.3. За процесуальними ознаками експертизи поділяють на:

а) однопредметні і багатопредметні;

б) постійні і тимчасові;

в) місцеві і локальні;

г) товарознавчі і фінансові.

3.4. Взаємостосунки експерта та замовника експертизи визначаються:

- а) задовго до експертизи;
- б) на підготовчому етапі експертизи;
- в) на основному етапі експертизи;
- г) на заключному етапі експертизи.

3.5. Скільки видів форм актів експертизи застосовуються в товарознавчій практиці?

- а) 7;
- б) 5;
- в) 9;
- г) 10.

3.6. Для проведення експертизи необхідно викликати постачальника:

- а) обов'язково;
- б) не обов'язково;
- в) в залежності від обставин;
- г) якщо постачальнику зручно прибути на експертизу.

3.7. Форма акта експертизи № 1-К оформляється:

- а) на вітчизняні товари при виявленні невідповідності фактичної якості товару даним документів постачальника;
- б) при поверненні покупцем вітчизняних або імпортованих товарів постачальнику не заявляється;
- в) при перевірці товару, що відвантажується у контейнерах з морського порту;
- г) при проведенні експертизи імпортованої плодоовочевої продукції в місцях реалізації.

3.8. Форма акта експертизи № 8 оформляється:

- а) при проведенні товарознавчих експертиз за замовленнями судових і слідчих органів;
- б) при проведенні експертиз імпортованого товару, якість, кількість, упакування і маркування якого повністю відповідають даним товаросупровідних документів і вимогам нормативних документів;
- в) при необхідності значного текстового пояснення, при наявності фактичної якості товару з даними документів постачальника;
- г) при перевірці товару, що відвантажується у контейнерах з морського порту.

3.9. До якого виду експертизи належить експертиза, в проведенні якої беруть участь технолог, товарознавець, санітарний лікар?

- а) основна;
- б) комплексна;
- в) додаткова;
- г) повторна.

3.10. До об'єктивних методів експертизи відносять:

- а) соціологічні методи;
- б) експертні методи;
- в) органолептичні методи;
- г) вимірювальні методи.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 9.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 2

ВИДИ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ ТОВАРІВ

Тема 4. Фітосанітарна експертиза: основні поняття, мета і завдання.

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Техніка проведення фітосанітарного контролю і експертизи.

2.2. Карантин рослин.

2.3. Особливий карантинний режим.

2.4. Підкарантинні матеріали.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. Вкажіть, що не відносять до підкарантинних матеріалів при фітосанітарній експертизі:

а) кава-зерно, какао-боби, кондитерські вироби, чай, прянощі, спеції;

б) сушені овочі, фрукти, гриби;

в) культури живих грибів, бактерії, віруси, нематоди, кліщі, які є збудниками і носіями хвороб рослин;

г) сублімоване м'ясо, сухе молоко, в'ялену рибу.

3.2. Назвіть об'єкти, що не належать до підконтрольних:

а) транспортні засоби, які прибувають в Україну з інших країн;

б) сільськогосподарські та лісові угіддя, які знаходяться на кордонах;

в) обладнання, що використовується для проведення експертизи;

г) приміщення, де зберігаються об'єкти експертизи.

3.3. Збудників хвороб рослин, бур'яни, шкідники, які відсутні або знаходяться в обмеженій кількості на території України, однак при розповсюдженні можуть завдати значної шкоди рослинам і рослинній продукції відносять до:

а) карантинних матеріалів;

б) карантинних об'єктів;

в) карантинних заходів;

г) карантинних суб'єктів.

3.4. Перелік карантинних об'єктів визначається:

а) Державною митною службою України;

б) Міністерством охорони здоров'я;

в) Міністерством охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки;

г) Статутом з карантину рослин, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

3.5. Вкажіть, які харчові продукти не є підкарантинними матеріалами:

- а) сушені овочі і фрукти;
- б) сублімоване м'ясо;
- в) кондитерські вироби;
- г) прянощі та спеції.

3.6. При ввезенні в країну насіння, рослин, продукції рослинного походження за існуючим порядком для організацій необхідно попередити Головну державну інспекцію не пізніше ніж за:

- а) 5 діб до фактичного ввезення;
- б) 48 годин до фактичного ввезення;
- в) 1 доби до ввезення;
- г) контроль відбувається при безпосередньому перетині кордону і не потребує попередження.

3.7. Фітосанітарний контроль всіх об'єктів у прикордонно-пропускних пунктах здійснюється:

- а) одночасно з митним доглядом до проведення розвантажувальних операцій;
- б) одночасно з митним доглядом в процесі перевантаження і після його завершення;
- в) одночасно з митним доглядом до проведення розвантажувальних операцій, а також в процесі перевантаження і після його завершення;
- г) може проводитися без митного догляду.

3.8. Територія особливого карантинного режиму може охоплювати:

- а) територію до 1000 квадратних кілометрів;
- б) територію більше 100 квадратних кілометрів;
- в) територію до 100 квадратних кілометрів;
- г) населений пункт, район, декілька районів, декілька областей.

3.9. Вкажіть, за яких умов можливе вивезення вантажів за межі території прикордонних пунктів України:

- а) після проведення досліджень;
- б) при наявності карантинного дозволу;
- в) при наявності карантинного дозволу і карантинного сертифіката;
- г) при наявності карантинного сертифіката.

3.10. Після виявлення небезпечних шкідників, насіння бур'янів, уражених хворобами, або пошкодженні рослин чи їх органів в контрольній пробі, цей зразок:

- а) знезаражують;
- б) руйнують;
- в) консервують і зберігають як зразок-свідок;
- г) відсилають постачальнику після повної герметизації.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 9.

Тема 5. Екологічна експертиза товарів: форми і види, порядок проведення

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Екологічний контроль.

2.2. Об'єкти державної екологічної експертизи.

2.3. Державне регулювання екологічної експертизи.

2.4. Екологічна безпека.

2.5. Допустимі концентрації забруднюючих речовин.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. Аналітичні величини, що характеризують стан екосистеми та її елементів, включаючи елементи середовища (вода, повітря, земля тощо):

а) екологічні ризики;

б) екологічні системи;

в) екологічні показники;

г) екологічні чинники.

3.2. Можливість настання небажаних подій та наслідків від сукупності шкідливих впливів на навколишнє природне середовище, які спричиняють незворотну деградацію екосистеми, елементом якої є людина, її життя та здоров'я – це:

а) екологічний показник;

б) екологічний ризик;

в) екологічний систем;

г) екологічний чинник.

3.3. Сукупність взаємопов'язаних елементів, за допомогою яких здійснюється еколого-експертна діяльність і підготовка еколого-експертного висновку – це:

а) структура екологічної експертизи;

б) структура екологічного ризику;

в) система екологічних методів;

г) система екологічних показників.

3.4. Будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання – це:

а) невдалі інноваційні вироби;

б) відходи;

в) браковані вироби;

г) буферні розчини

3.5. Шкідливі забруднення, які утворюються внаслідок знищення харчових нестандартних товарів, відходів, браку, шкідливої небезпечної продукції – це:

а) фізичні забруднення;

- б) хімічні забруднення;
- в) супутні забруднення;
- г) утилізаційні забруднення.

3.6. Тузлук, в якому зберігається риба при утилізації є :

- а) хімічним забрудненням;
- б) механічним забрудненням;
- в) фізичним забрудненням;
- г) біологічним забрудненням.

3.7. Шум відноситься до:

- а) хімічного забруднення;
- б) механічного забруднення;
- в) фізичного забруднення;
- г) біологічного забруднення.

3.8. Вкажіть, до якого виду забруднення відносять радіоактивне забруднення:

- а) хімічні забруднення;
- б) механічні забруднення;
- в) фізичні забруднення;
- г) біологічні забруднення.

3.9. Тверді частинки, викинуті як непридатні, вилучені з вжитку, які знаходяться на поверхні землі, в ґрунті воді, повітрі, а також тверді відходи (сміття) промислових виробництв, торговельних та інших підприємств, які складаються – це:

- а) хімічні забруднення;
- б) механічні забруднення;
- в) фізичні забруднення;
- г) біологічні забруднення.

3.10. Використання родючих земель під забудову за способом впливу відноситься до

- а) прямого впливу;
- б) непрямого впливу;
- в) навмисного впливу;
- г) сукупного впливу.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 7, 9.

Тема 6. Санітарно-гігієнічна експертиза товарів: мета, завдання, класифікація. Порядок проведення санітарно-гігієнічної експертизи товарів

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Біопошкодження зоологічні.

2.2. Мікробіологічні пошкодження.

2.3. Санітарно-гігієнічна безпека.

2.4. Радіаційна безпека.

2.5. Хімічна безпека.

2.6. Класифікація санітарно-гігієнічної експертизи.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. Вкажіть, у якому випадку при отруєнні тварин речовинами, що не згадуються в діючих Правилах і в Переліку допустимих рівнів в продуктах харчування, проводять санітарну оцінку:

а) в кожному окремому випадку при узгодженні з органами медико-санітарних установ;

б) в деяких випадках при узгодженні з органами судових установ;

в) в кожному окремому випадку при узгодженні з органами адміністративних установ;

г) в деяких випадках при узгодженні з керівництвом району

3.2. Вкажіть, які терміни забою тварин після отруєння враховуються під час ветеринарно-санітарної експертизи:

а) допустимі та безпечні;

б) граничні та попереджувальні;

в) недопустимі та небезпечні;

г) термінові та нетермінові.

3.3. Науково обґрунтований процес, який складається з ідентифікації та характеристики небезпеки, оцінки впливу, характеристики ризику – це:

а) оцінка ризику;

б) моніторинг ризику;

в) управління ризиком;

г) ідентифікація ризику

3.4. Процес вибору альтернативних рішень на підставі результатів оцінки ризику та, у разі необхідності, вибору і впровадження відповідних засобів контролю, включаючи регуляторні заходи – це:

а) оцінка ризику;

б) моніторинг ризику;

в) управління ризиком;

г) ідентифікація ризику

3.5. Результати ветеринарно-санітарної експертизи оформляються у вигляді:

а) довідок (на ринках) або ветеринарного свідоцтва;

б) договору;

в) акту експертизи;

г) ветеринарного свідоцтва.

3.6. Документ, в якому виробник підтверджує походження харчової продукції та її відповідність вимогам нормативної і технічної документації – це:

- а) посвідчення про якість;
- б) довідка про якість;
- в) експертний висновок;
- г) комерційний акт.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13.

Тема 7. Ветеринарно-санітарна експертиза сировини і харчових продуктів

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Державний ветеринарний контроль.

2.2. Лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи на ринках.

2.3. Регіональна служба ДВК.

2.4. Ввезення, вивезення чи транзит через територію України тварин, продуктів і сировини тваринного походження.

2.5. Державне управління ветеринарною медициною.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. Основним завданням ветеринарно-санітарної експертизи є...

а) дослідження в галузі карантину рослин, насінництва, якості та безпеки зерна та продуктів його переробки з метою забезпечення безпеки даної продукції, запобігання занесення і розповсюдження карантинних об'єктів;

б) запобігання негативного впливу антропогенної діяльності на стан навколишнього природного середовища і здоров'я людей, а також оцінка ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації на окремих територіях і об'єктах;

в) попередження інфекційних та інвазійних хвороб людей, характерних для тварин, збудники яких передаються через харчові продукти, кормові і технічні продукти тваринного і рослинного походження;

г) контроль над дотриманням гігієнічних і санітарно - протиепідемічних правил і норм при виготовленні, зберіганні, транспортуванні та реалізації продуктів харчування.

3.2. В якому випадку гігієнічну експертизу харчових продуктів проводять після ветеринарно-санітарної експертизи?

- а) за наявності ветеринарного сертифіката;
- б) за відсутності ветеринарного сертифіката;
- в) залежно від об'єкту експертизи;
- г) залежно від суб'єкту експертизи.

3.3. Суб'єктами державної ветеринарно-санітарної експертизи відповідно до Закону України «Про ветеринарну медицину» є...

а) товаровознавці - фахівці, які здійснюють цю діяльність у силу своїх посадових обов'язків та споживачі товарів;

б) особи, які мають відповідну вищу або середню спеціальну освіту;

в) владна державна структура, наділена відповідним правом призначати експертизу, науково-дослідний інститут чи самостійна комісія, підібрана компетентним органом;

г) особа, фізична або юридична, якій належать ті чи інші права та обов'язки.

3.4. Ветеринарно-санітарна експертиза – це одна з складових ветеринарної медицини, яка:

а) оцінює споживні властивості товарів за низкою показників: органолептичними, фізичними, фізико-хімічними та мікробіологічними;

б) оцінює споживні властивості товарів для визначення їх санітарно-епідеміологічної безпеки;

в) вивчає методи санітарно-гігієнічних досліджень харчових продуктів і сировини тваринного походження і визначає правила їх ветеринарно-санітарної оцінки;

г) оцінює рослинну продукцію для підтвердження її карантинної безпеки.

3.5. Структурними підрозділами регіональної служби держветконтролю є:

а) прикордонні і транспортні пункти, за якими закріплені зони обслуговування;

б) підрозділи ветеринарної міліції;

в) підприємства із ветеринарного і зоотехнічного забезпечення тваринництва;

г) лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи на ринках.

3.6. Вкажіть, чи можуть головні лікарі на транспортних і прикордонних пунктах бути...

а) одночасно головними державними експертами ветеринарної медицини;

б) одночасно головними державними інспекторами ветеринарної медицини;

в) одночасно працювати на підприємствах харчової промисловості;

г) можуть займати тільки одну посаду.

3.7. Юридичною базою ветеринарно-санітарної експертизи є:

а) Закон України «Про ветеринарну медицину», законодавчі акти (накази, постанови, доповнення до законів), які розробляються згідно з Законом;

б) Закон України «Про ветеринарну медицину»;

в) законодавчі акти (накази, постанови, доповнення до законів), які розробляються згідно з Законом «Про ветеринарну медицину»;

г) нормативні документи, які стосуються ветеринарно-санітарної експертизи

3.8. Нормативна база ветеринарно-санітарної експертизи формується на основі:

а) ветеринарних правил для господарств, які займаються вирощуванням, відгодівлею тварин;

б) нормативних документів, інструкцій, які встановлюють ветеринарні вимоги, обов'язкові до виконання при утримуванні тварин, при їх транспортуванні, забої і реалізації продуктів тваринництва;

в) ветеринарних правил для господарств, які займаються вирощуванням, відгодівлею тварин та нормативних документів, інструкцій, які встановлюють ветеринарні вимоги, обов'язкові до виконання при утримуванні тварин, при їх транспортуванні, забої і реалізації продуктів тваринництва;

г) Закону України «Про ветеринарну медицину».

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13.

Тема 8. Ветеринарно-санітарна експертиза туш та оцінка продуктів забою тварин при інфекційних та інвазійних захворюваннях

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

2.1. Хвороби Списку «А».

2.2. Хвороби Списку «Б».

2.3. Інфекційні хвороби.

2.4. Інфекційні захворювання тварин.

2.5. Передзабійний огляд. Післязабійна діагностика.

3. *Розв'яжіть тестові завдання:*

3.1. Вкажіть, які від яких критеріїв залежить вид ветеринарно-санітарної експертизи:

а) виду тварин і рослин;

б) зацікавленості замовники;

в) місця проведення експертизи;

г) виду об'єкта, місця та мети проведення експертизи

3.2. Ветеринарно-санітарну експертизу здійснюють на підприємствах, де відбувається:

а) виробництво харчових добавок;

б) забій тварин;

в) вирощування рослин;

г) консервування овочевих продуктів

3.3. Стан середовища життєдіяльності та обумовлений ним стан здоров'я населення на певній території в конкретно визначений час – це:

а) санітарно-епідемічна ситуація;

- б) санітарно-епідемічний ризик;
- в) санітарно-епідемічна структура;
- г) санітарно-епідемічна рівновага

3.4. Одним із важливих моментів організації ветеринарно-санітарної експертизи є:

- а) обов'язкова нумерація туші і виділення від неї голови та ліверу, які нумеруються однаковим з тушею номером;
- б) обов'язкова нумерація туші;
- в) обов'язкове маркування туші;
- г) чистота робочого місця.

3.5. Вкажіть, у якому випадку при отруєнні тварин речовинами, що не згадуються в діючих Правилах і в Переліку допустимих рівнів в продуктах харчування, проводять санітарну оцінку:

- а) в кожному окремому випадку при узгодженні з органами медико-санітарних установ;
- б) в деяких випадках при узгодженні з органами судових установ;
- в) в кожному окремому випадку при узгодженні з органами адміністративних установ;
- г) в деяких випадках при узгодженні з керівництвом району

3.6. Вкажіть, які терміни забою тварин після отруєння враховуються під час ветеринарно-санітарної експертизи:

- д) допустимі та безпечні;
- е) граничні та попереджувальні;
- ж) недопустимі та небезпечні;
- з) термінові та нетермінові.

3.7. Техніка проведення ветеринарного огляду і ветеринарно-санітарної експертизи передбачає приймання на підприємстві партій забійних тварин за:

- а) масою та органолептичними показниками якості;
- б) вгодованістю та мікробіологічними показниками якості;
- в) масою, вгодованістю, якістю м'яса;
- г) якістю та свіжістю м'яса.

3.8. Вкажіть, що сприяє обсіменінню тканини мікроорганізмами ще при житті тварини:

- а) виснаження тварини;
- б) перевтома тварини;
- в) ослаблення тварини;
- г) виснаження, перевтома та ослаблення тварини.

3.9. При виявленні сибірки, емфіматозного карбункулу, ботулізму, правця, тварин поміщують в ізолятор, а після лікування:

- а) їх забивають на санітарній бойні;
- б) продають іншому підприємству;
- в) направляють на повторну експертизу;
- г) забивають на звичайній бойні

3.10. При вивозі м'яса за межі адміністративного району власник зобов'язаний пред'явити:

- а) товарно-транспортну накладну;
- б) ветеринарне свідоцтво;
- в) ветеринарну довідку;
- г) свідоцтво про реєстрацію.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13.

Тема 9. Ветеринарно-санітарна експертиза яєць та гідробіонітів

Методи контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорення доповідей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на практичному занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Ветеринарно-санітарна експертиза яєць на ринках.

2.2. Використання яєць при інфекційних захворюваннях птиці.

2.3. Ветеринарно-санітарна експертиза качиних і гусячих яєць.

2.4. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну харчової риби, морепродуктів і готових виробів з них.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

3.1. Чи дозволяється вживати у їжу яйця птиці, інфіковані бактеріями паратифозної групи, золотистим стафілококом, протеєм та групи кишкової палички?

- а) дозволяється;
- б) не дозволяється;
- в) дозволяється після спеціальної обробки;
- г) дозволяється у вареному стані.

3.2. Який документ з місця виходу яєць, що підтверджує благополуччя господарства щодо інфекційних захворювань, якість та безпеку продукції?

- а) ветеринарне свідоцтво;
- б) акт експертизи якості;
- в) довідка ветеринарного лікаря.

3.3. Овоскопія проводиться з метою ...

- а) визначення терміну придатності яєць;
- б) перевірки внутрішнього вмісту яєць;
- в) обеззаражування яєць.

3.4. Яким ознакам має відповідати вміст доброякісних яєць?

- а) білок має бути чистим, без помутніння, в'язким, прозорим, безкольоровим або з жовто-зеленуватим відтінком;
- б) жовток чистий, в'язкий рівномірно забарвлений у жовтий або оранжевий колір;

- в) запах природній, без будь-яких сторонніх запахів;
- г) всі перелічені.

3.5. Які яйця, що не відповідають вимогам діючого стандарту можна відправляти на промислову переробку?

- а) термін зберігання яких не більше 25 діб при температурі не вище +20 °С;
- б) термін зберігання яких не більше 60 діб при температурі не вище +20 °С;
- в) термін зберігання яких не більше 90 діб при температурі не вище +20 °С.

3.6. Ознакою якої хвороби риб є наступні характеристики: геморагічне запалення шкіряного покриву у вигляді кров'янистих плям, які можуть спостерігатись і на внутрішніх органах. Червоні плями різного розміру і конфігурації частіше виявляються на черевці та інших ділянках тіла, уражені ділянки тіла припухають. Плавці, частіше черевні, грудні та анальні запалені і набувають криваво-червоного кольору з ознаками некротичного розпаду?

- а) Псевдомоноз;
- б) Фурункульоз;
- в) Віспа коропів;
- г) Чума шук.

3.7. Ознакою якої хвороби риб є наступні характеристики: септицемії, яка супроводжується почервонінням шкіряного покриву черевця і грудних плавців. Під час розвитку процесу на тілі з'являються червоні запальні пухлини у вигляді окремих плям, які викликають запалення шкіри і шарів м'язової тканини, що лежать під нею з насичуванням їх геморагічним ексудатом. Набряки збільшуються з утворенням абсцесів, у яких накопичується гнійний ексудат?

- а) Псевдомоноз;
- б) Фурункульоз;
- в) Віспа коропів;
- г) Чума шук.

3.8. Які захворювання у людини можуть викликати паразити, які знаходяться у рибі у личинковій стадії?

- а) діфілоботріоз;
- б) опісторхоз;
- в) клопорхоз;
- г) всі перелічені.

Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13.

Додаток А

Форма №

Вих. № заявки та дата _____

Реєстраційний № _____

Президенту _____

“ ____ ” _____ 20__ р.

Торгово-промислової палати

ЗАЯВКА
на проведення експертизи

_____ (повна назва замовника)

просить провести експертизу _____

_____ (назва продукції)

на відповідність вимогам /умовам: _____

_____ (НД на продукцію, контракт, товаросупровідна документація тощо)

Кількість _____

_____ (ТЗ/ТО, вантажних місць, виробів – позначити потрібне)

Місцезнаходження продукції _____

_____ (адреса)

Країна походження продукції _____ контракт № _____ від _____

Завдання експертизи (позначають потрібне):

☐ перевірка кількості вантажних місць/виробів

☐ перевірка відповідності пакування/маркування продукції

☐ перевірка кількості/комплектності продукції

☐ визначення фактичної кількості продукції

☐ перевірка технічного та/або працездатного стану обладнання

☐ ідентифікація продукції

☐ перевірка якості продукції: ☐ - органолептичним методом

☐ - вимірювальним методом

☐ - лабораторним методом _____

_____ (позначити потрібні показники якості)

☐ відбір зразків (проб)

☐ визначення _____ втрати якості продукції у відсотках

☐ передвідвантажувальна перевірка продукції

☐ визначення продукції як такої, що була в експлуатації

☐ _____

_____ (інші завдання)

Термін проведення експертизи: ☐ звичайний ☐ терміновий

Замовник бере зобов'язання:

- надати всю потрібну інформацію для проведення експертизи;
- гарантувати безпеку та необхідні умови для роботи експерта;
- сплатити всі витрати, пов'язані з проведенням експертизи, незалежно від її результатів.

З порядком та процедурою експертизи ознайомлений та згоден їх виконувати.

За достовірність наданих документів несую повну відповідальність.

Реквізити замовника: _____
(юридична адреса, телефон, факс та E-mail)

р/р _____ у _____

МФО _____, код ЄДРПОУ _____, ПІН _____,

свідоцтво платника ПДВ № _____

Відповідальна особа _____
(підпис, посада, прізвище, ініціали, телефон, факс та e-mail)

Примітка: _____

Керівник організації	_____	_____
	(дата і підпис)	(ініціал(и), прізвище)

Головний бухгалтер	_____	_____
	(підпис)	(ініціал(и), прізвище)

М.П.

Додаток Б

Форма №

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

(адреса) (телефон) (факс) (E-mail)

АКТ ВІДБОРУ ЗРАЗКІВ (ПРОБ)

до акта експертизи № _____

1. Дата складання _____

2. Місце складання _____

3. Акт складено експертом _____

(прізвище, ініціал(и))

в присутності представника(ів) замовника: _____

(назва організації, посада, прізвище, ініціал(и))

4. Назва продукції _____

кількість вантажних місць _____ маса брутто _____ маса нетто _____

5. Постачальник: _____

(країна походження, фірма)

6. Документи на продукцію:

Назва, номер та дата документа	Назва та номер ТЗ/ТО (контейнера)

7. Дата відвантаження продукції _____

8. Дата надходження продукції на склад вантажоодержувача _____

9. Умови зберігання партії продукції _____

10. Транспортне пакування та маркування _____

11. Споживче пакування та маркування _____

12. Складено цей акт про те, що “___” _____ 20__ року відібрано зразки (проби)

(мета відбору)

13. Номери вантажних місць, з яких взяті зразки (проби) _____

14. Зразки (проби) відібрано відповідно до вимог _____

(позначення НД, що встановлює порядок та правила відбору)

15 Спосіб відбору зразків (проб): _____

кількість упаковок, загальна маса, точкова маса, відібраних:

- для випробувань _____

- для зразка-свідка _____

16 Зразки (проби) поміщено: _____

- опечатано: _____

- опломбовано: _____

- передано на зберігання: _____

(назва організації, що забезпечує умови зберігання)

17. Відібрані зразки (проби) направлені на випробування

(назва лабораторії)

Примітка: _____

Експерт

(підпис)

(ініціал(и), прізвище)

Представник(и)

замовника

(підпис)

(ініціал(и), прізвище)

Додаток В

Форма №

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

(адреса) (телефон) (факс) (E-mail)

АКТ ЕКСПЕРТИЗИ № _____

1. Дата складання _____ 2. Місце складання _____
(назва міста)

3. Акт складено експертом _____
(прізвище, ініціали)

4 Заявка № _____ від _____, наряд № _____ від _____

Експертиза проведена за участю представника(ів):

Організація	Посада	Прізвище, ініціали

5. До експертизи пред'явлено:

назва продукції _____

кількість (в одиницях виміру) _____ кількість згідно документів _____

6. Завдання експертизи: _____

7. Вантажоодержувач: _____

8. Постачальник: _____
(країна, фірма)

9. Вантажовідправник: _____

10. Виробник продукції: _____

11. Надані документи: _____
(назва, номер та дата)

12. Контракт № _____ дата _____

13. “Експертизою встановлено” (констатуюча частина акта експертизи викладена у додатку(ах) до акта експертизи, який є невід’ємною його частиною, на _____ аркушах)

14. Висновок:

Експерт _____
(підпис) (ініціал(и), прізвище)

Акт експертизи зареєстровано: “ ____ ” _____ 20__ року

Акт експертизи без автентичної печатки недійсний
М.П.

Навчальне видання

Бавико Олександр Євгенович

Кафедра підприємництва і торгівлі

ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої
Справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.

